

AMMATTI osaaja

MITEN PÄIVITÄN
AMMATTITAITOANI?
S. 24–25

SIRU, SUVI JA RONJA VALITSIVAT

**turvallisuusalan
opinnot**

**Ammatillinen
koulutus kutsuu!**

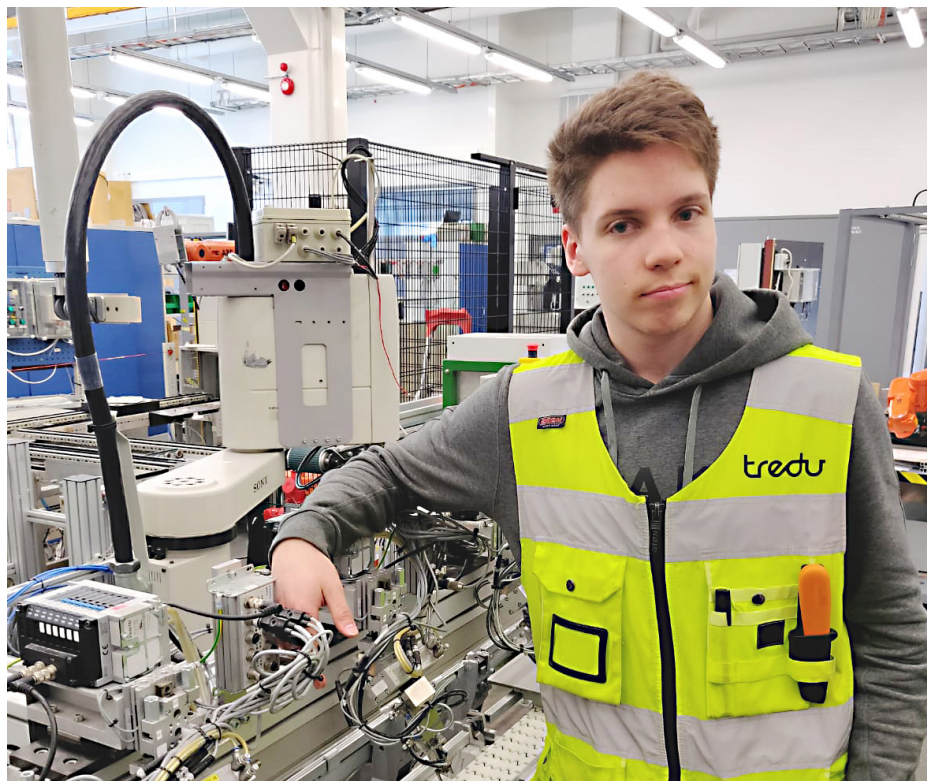
Ammattiopisto avaa monta ovia

Sähkö on kiehtonut minua aina ja olen tehnyt "asennuksia" pienestä pitäen. Yhdeksännellä luokalla päätin hakea ammattiopistoon opiskelemaan sähköasentajaksi. Hakijoita oli paljon, joten päädyinkin sitten automaatioasentajaopintojen puolelle. Automaatio-osaamisen avulla minulla on mahdollisuuksia erikoistua monille tekniikan aloille ja ammatteihin. Kahden ensimmäisen vuoden aikana olemme opiskelleet sähkö- ja automaatioasennusta, kolmantena vuotena opinnot painottuvat prosessiteknikkaan.

Opiskelen sähkö- ja automaatioalan perustutkinnon ohessa lukio-opintoja. Tarkoitukseni on valmistua kolmessa vuodessa automaatioasentajaksi ja ylioppilaaksi. Kahden tutkinnon opiskelusta on minulle hyötyä jatko-opinnoissa ja myös työllistymisessä. Opiskelu on vaatinut vapaa-ajankin aikatauluttamista, koska lukemista ja tehtävien tekemistä on myös iltaisin. Esimerkiksi pitkän matematiikan ja fysiikan opinnot vievät aikaa, mutta ovat tärkeitä oman ammatitaidon kannalta.

Olen edennyt opintopolulla opiskelun alussa tehdyn henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) mukaan. Pidän teoriapainotteisista tunneista ammattiopistossa ja luki-ossa, mutta käytännön harjoittelu oppilaitoksessa tuo päiviin vaihtelua. Opiskelin ensimmäisen jaksoni työpaikalla yrityksessä, jossa opin paljon esimerkiksi varavoimalaitteista ja niiden käytöstä sekä huollosta. Myös sähköasennus tuli tutuksi. Odotan innolla seuraavaa yhdeksän viikon jaksoa työpaikalla. Käytännön osaamista olen saanut myös kesätyöpaikassani, jossa olin oppisopimuksella töissä.

Automaatio- ja prosessiteknikassa minua kiinnostaa kokonaisuuksien muodostuminen. Pienten anturien ja komponenttien asentamisella on isoja vaikutuksia koko tuotantoprosessin tai linjaston toimintaan. Näen tulevan työni

esimerkiksi keikkatyönä, jossa käyn selvittämässä ongelmatilanteita tehtaissa, sairaaloissa tai muissa kiinteistöissä. Silloin saan käyttää päästäni vian selvittämiseen. Jokainen tapaus on erilainen. Koen, että saan ammatillisista opinnoista hyvää osaamis pohjaa ratkaisujen tekemiseen.

Uskon työllistyväni hyvin, koska teollisuus-automatio lisääntyy koko ajan. Myös kodit ovat yhä enemmän älykoteja, joissa esimerkiksi valot toimivat liiketunnistimella ja ovien sähkölukkoja voi ohjata puhelimella.

Automaatioalan opinnot avaavat minulle monia mahdollisuuksia ja ovia tulevaisuutta ajatellen. Perustutkinnon suorittamisen jälkeen

aion mennä armeijaan ja sieltä sitten joko hetkeksi töihin tai jatkan heti opiskelua. Suunnitelmissani on sähkötekniikan diplomi-insinööriin tai audioinsinööriin eli ääni- ja tallennusalan insinööriin opinnot.

Ammattiopistoon kannattaa lähteä opiskelemaan, jos haluaa oppia asioita niin teoriassa kuin käytännössäkin. Itse olen tyytyväinen valintaani.

Olli Hinkka

Olli suorittaa Tampereen seudun ammattiopisto Tredussa sähkö- ja automaatioalan perustutkintoa ja valmistuu automaatioasentajaksi.

AMMATTIOSAAJA-JULKAISUN TOIMITUSKUNTA:
Tiina Silander, opetus- ja kulttuuriministeriö; Minna Bálint, Opetushallitus; Timo Repo, Opetushallitus; Katja Katajamäki, Skills Finland ry; Johanna Pelto-Timperi, OSG Viestintä
JULKAISIJA: opetus- ja kulttuuriministeriö ja Skills Finland ry

TIEDUSTELUT: Katja Katajamäki,
Skills Finland ry, katja.katajamaki@skillsfinland.fi
TOTEUTUS: OSG Viestintä
KANNEN KUVA: Petri Teppo / Studio Artica
PAINOPAIKKA: PunaMusta Oy
PAINOSMÄÄRÄ: 76 000 kpl

Ammattiosaja-julkaisun maksuttomat lisätilaukset osoitteesta www.subjectaid.fi.

Tidningen Mitt yrke kan beställas kostnadsfritt på www.subjectaid.fi.

Sisältö

4 **MITEN PÄÄSEN AMMATILLISEEN KOULUTUKSEEN?**
Mitä pitää ottaa huomioon, kun hakee ammatilliseen koulutukseen?

6 **AMMATILLINEN KOULUTUS**
Mitä ammatillinen koulutus tarkoittaa?

8 **MONTA POLKUA OMAAN AMMATTIIN**
Neljä nuorta kertoo opiskelustaan ja tulevasta työstään.

10 **OSAAMISMATKAN MONTA POLKUA**
Näin opiskelu sujuu ammattiopistossa.

12 **"MEISTÄ TULEE VARTIJOITA"**
Ronja Lahtinen, Siru Kakko ja Suvi Lukkarila suorittavat turvallisuusalan perustutkintoa.

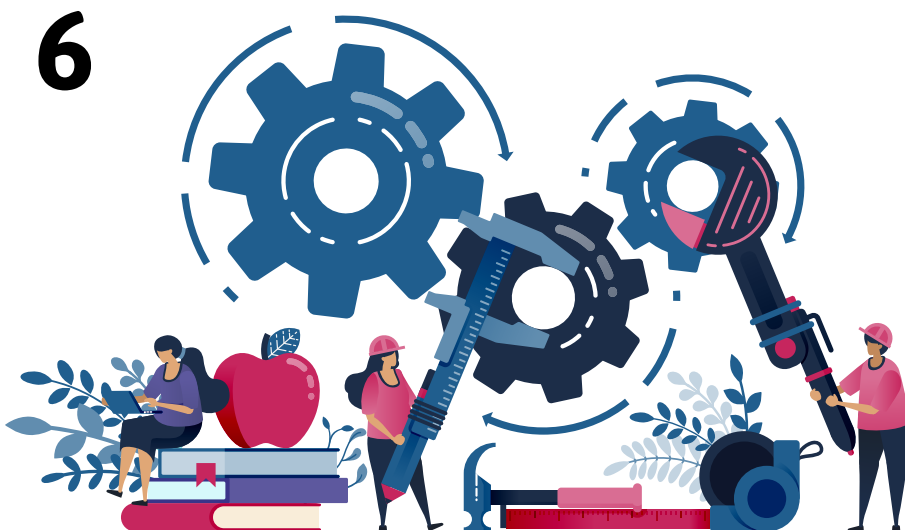
15 **AMMATILISET PERUSTUTKINNOT**
Valitse omasi 42 tutkinnosta.

24 **AMMATTITUTKINNOT JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOT**

25 **MITEN PÄIVITÄN AMMATTITAITOANI?**

26 **PELIALAN KOODARILLA RIITTÄÄ TÖITÄ**
Elias Niemi opiskelee pelialan ammattilaiseksi ja suorittaa tieto- ja viestintätekniikan perustutkintoa.

27 **KILPAILUJA, TOIMINTAA JA YHDESSÄ TEKEMISTÄ**
Opiskeluun voi liittää ammattitaitoon, kulttuuriin ja liikuntaan liittyviä kilpailuja ja tapahtumia.

Tässä julkaisussa on ammattiin opiskelevien haastatteluja ja tietoa ammattiopistossa opiskelusta. Julkaisussa esitellään ammatillisia perustutkintoja ja kerrotaan ammasteista, joihin koulutuksen avulla valmistuu. Mukana on myös ammattiosaamisen syventämiseen tarkoitettujen ammatti- ja erikoisammattitutkintojen lista.

Lue verkkolehti ja ammattiosaajien uratarinoita osoitteessa www.ammattiosaaja.fi

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Ammattiosaaja

@ammattiosaaja

Miten pääsen ammatilliseen koulutukseen?

Ysillä teet isoja valintoja, kun mietit tulevaa ammatinvalintaasi. Mikä on paras reitti unelmieni ammattiin? Menenkö ammattiopistoon ja valmistun suoraan ammattiin vai jatkanko peruskoulusta lukioon? Yhdistänpö ammatillisen koulutuksen ja lukion? Toisinaan valmentava koulutus on paras vaihtoehto. Usko pois, jokainen löytää oman ammatillisen polkunsaa, jonka varrella alakin saattaa vaihtua.

MITEN HAEN AMMATILLISEEN KOULUTUKSEEN?

Peruskoulun jälkeen voit hakea ammatilliseen koulutukseen, lukiokoulutukseen tai tutkintoon valmistavaan koulutukseen (TUVA) yhteishaun kautta. Syksyllä 2022 alkaviin koulutuksiin on yhteishaku alkuvuodesta 2022. Hakulomake ja tietoa ammatillisesta koulutuksesta: **Opintopolku.fi**. Voit täyttää hakulomakkeen yhdessä oppilaanohjaajan kanssa.

Uratarinoita ja ideoita ammatinvalintaan löytyy myös osoitteesta **www.ammattiosaja.fi**.

Oppivelvollisuus päättyy, kun täytät 18 vuotta tai olet suorittanut toisen asteen tutkinnon eli ammatillisen perustutkinnon tai ylioppilastutkinnon. Toisen asteen koulutus on maksutonta. ●

1

AMMATILLINEN KOULUTUS

► **Voit opiskella ja valmistua ammattiin omaan tahtiin.**

Ammatillisessa perustutkinnossa opiskelet ammatillisia taitoja ja hankit osaamista valitsemaasi ammattiin. Perustutkintoja on 42. Ammatillisen osaamisen lisäksi kartutat opinnoissa taitoja selvitä muuttuvassa työelämässä ja jatko-opinnoissa. Elinikäisen oppimisen avaintaitoja ovat esimerkiksi viestintä- ja kielitaito, matemaattinen ja digitaalinen osaaminen sekä yrittäjyysosaaminen.

Voit opiskella myös työpaikalla esimerkiksi oppisopimuksen tai koulutusopimuksen kautta.

►► **Perustutkinnon jälkeen osaamista voi laajentaa esimerkiksi suorittamalla ammatti- tai erikoisammattitutkinnon. Voit myös hakea ammattikorkeakouluun tai yliopistoon jatkamaan opintoja. Joissakin oppilaitoksissa voi tehdä yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintoja perustutkinnon ohessa.**

4

LUKIO

Lukio-opinnot kestävät yleensä 3 vuotta, jonka aikana suoritat lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon. Lukion jälkeen voit hakea ammatilliseen koulutukseen, ammattikorkeakouluun tai yliopistoon.

2

AMMATILLINEN KOULUTUS + LUKIO = Kahden tutkinnon opiskelu

► Amatillisen perustutkinnon rinnalla voit suorittaa ylioppilastutkinnon. Näin valmistut samalla ammattiin ja ylioppilaaksi. Perustutkinnon ja ylioppilastutkinnon suorittamisen jälkeen voit laajentaa ammatillista osaamistasi suorittamalla ammatti- tai erikoisammattitutkinnon. Sinulla on myös hyvät valmiudet jatkaa opintoja ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.

3

VALMENTAVA KOULUTUS

TUVA on enintään vuoden kestävä tutkintoon valmentava koulutus, joka antaa uusia valmiuksia ammatillisen koulutuksen ja lukion opintoihin. TUVAssa voit tarkentaa suunnitelmiasi jatko-opinnoista, korottaa perusopetuksen arvostajia ja opiskella osia lukio- ja ammatillisesta koulutuksesta. Sinulle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma valmiuksiesi ja tavoitteidesi perusteella.

TELMA on työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus, joka antaa opetusta ja ohjausta sairauden tai vamman vuoksi erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille. Koulutuksessa etsitään sinulle sopiva malli työhön, asumiseen, vapaa-aikaan ja kuntoutumiseen sekä itsenäiseen elämään. TELMA kestää 1–3 vuotta.

5

VUOSI KANSANOPISTOSSA

Oppivelvollisena voit ennen lukioon tai ammatilliseen koulutukseen siirtymistä opiskella vuoden kansanopistossa. Opiskelu on opetussuunnitelman mukaista.

Urheilijoille järjestetään ammatillista koulutusta, jonka yhteydessä on mahdollista harjoitella ja kilpailla täysipainoisesti.

Ammatillinen koulutus

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelet työelämää ja elämää varten. Opiskeluun ja ammattiin valmistumiseen liittyy muutamia perusasioita, jotka on hyvä tietää ennen opintojen aloittamista.

YKSILÖLLINEN OPINTOPOLKU

Suorittaessasi **ammatillista perustutkintoa** opiskelet tutkinnon osia, jotka haluat sisällyttää tutkintoosi ja jotka tukevat parhaiten tavoitteitasi. parhaiten tavoitteitasi. Tätä varten laadit opintojen alussa yhdessä opettajasi kanssa suunnitelman, joka on viralliselta nimeltään **henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma** (HOKS). Suunnitelmaan kirjataan aiemmin, esimerkiksi kesätöiden tai harrastusten kautta, hankittu osaaminen sekä se, millaista opetusta, ohjausta ja tukea tarvitset.

Kun aloitat ammatillisen koulutuksen yksiluokan jälkeen, suoritat yleensä koko tutkinnon. Myöhemmin, kun sinulla on jo ammatillinen tutkinto ja kun olet hankkinut työkokemusta ja koet tarvitsevasi lisäosaamista, voit hankkia sitä suorittamalla eri tutkintojen osia, ei välttämättä kokonaista tutkintoa. ●

OPISKELET ERILAISISSA YMPÄRISTÖISSÄ

Opiskelu ei ole vain luokassa istumista vaan opiskeluympäristöt vaihtelevat. Voit opiskella esimerkiksi **työpaikoilla, oppilaitoksessa ja virtuaalisissa ympäristöissä**.

OPISKELU ON JOUSTAVAA

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelet omassa tahdissasi **juuri sinulle sopivan aikataulun mukaan**. Yleensä perustutkinnosta valmistutaan kolmessa vuodessa. Jos opiskelet samanaikaisesti myös ylioppilaaksi, voi valmistumiseen mennä hieman enemmän aikaa. Voit opiskella halutessasi ympäri vuoden, myös kesäisin.

TYÖPAIKALLA VOI OPISKELLA

Ammattiin voi opiskella työpaikalla töitä tekemällä **oppisopimuskoulutuksella** tai **koulutussopimuksella**. Oppisopimus edellyttää, että olet työsuhteessa ja saat palkkaa.

Koulutussopimusopiskelija ei ole työsuhteessa työnantajaan eikä saa opiskeluaikaltaan palkkaa. Voit myös käyttää näitä molempia tapoja joustavasti opintojesi aikana sen mukaan, kumpi tapa sopii opintojesi vaiheeseen.

OPISKELUUN SAA TALOUDELLISTA TUKEA

Opiskelu perustutkintokoulutuksessa on ilmaista. Voit saada tarvittaessa opintorahaa, asumistukea ja pankista valtion takaamaa opintolainaa. Niiden määrä riippuu asumismuodostasi sekä mahdollisista tuloistasi. Lisätietoa

www.kela.fi/opintotuki-kuka-voi-saada

OSAAMINEN ARVIOIDAAN NÄYTTÖJEN AVULLA

Ammattiosaaminen osoitetaan näytöissä aidoissa **työtilanteissa työpaikalla**. Osaamistasi arvioivat työpaikan edustaja ja opettajasi yhteistyössä.

JATKO-OPISKELU- MAHDOLLISUUKSIA ON PALJON

Ammatillisen perustutkinnon jälkeen voit jatkaa opintoja **ammattiopistossa, ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa**. Voit syventää osaamistasi suorittamalla ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tai korkeakoulututkinnon.

Monta polkua omaan ammattiin

TEKSTI Johanna Peltö-Timperi KUVAT Haastateltavat

Omaan toiveammattiinsa voi valmistua joustavasti oman opintopolun kautta. Osman löysi oman alan valmentavan koulutuksen kautta. Siiri oppi parhaiten työpaikalla. Henriikka liitti perustutkinnon opiskeluun vaihto-opiskelun. Jaakko viihtyi hyvin ammatillisessa erityisoppilaitoksessa

OSMAN ABUBAKAR: "Ammattiopintoihin valmentavan koulutuksen kautta"

Osman Abubakar aloittaa syksyllä toisen opiskeluvuoden **merenkulkualan perustutkinnossa** Länsirannikon Koulutus WinNovassa Raumalla. Osmanin tavoitteena on valmistua **korjaajaksi** kansi- ja koneenkorjauksen osaamisalalta sekä **vahtiperämieheksi** kansipäällystön osaamisalalta.

Osman on opiskellut perustutkinnon ensimmäisen vuoden opintoja innostuneesti, vaikka korona-aika on tuonut haasteita arkeen. Nyt ovat tulleet tutuiksi jo yhteiset tutkinnon osat, kuten äidinkieli, matematiikka ja kieliopinnot. Ammatillisissa aineissa on tutustuttu esimerkiksi laivan tekniikkaan.

– Ihailin jo lapsena merta ja olen aina halunnut laivalle töihin. Tulevaisuudessa voin työskennellä niin rahtilaivalla kuin matkustaja-aluksellakin, Osman miettii.

Ammatinvalinta ei ollut Osmanille vaikeaa. Ennen perustutkinnon opintoja hän oli vakaasti puoli vuotta ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa VALMAssa (nykyisessä TUVAssa). WinNovan opettajat ovat auttaneet opintojen suunnittelussa.

– Laivalla pitää osata kieliä ja varsinkin englantia. Itse olen opiskellut suomen ja ruotsin lisäksi ranskaa ja espanjaa. Osaan myös monia Afrikassa puhuttuja kieliä.

Osmanin mielestä merenkulkualan ammatteja kannattaa harkita, jos on kiinnostunut tekniikasta ja moottoreista ja tykkää korjata koneita ja laitteita. Laivalla työskennellessä pääsee myös matkustamaan moniin maihin. ●

SIIRI MATTILA: "Oppisopimus toi työpaikan"

Siiri Mattila piti väli vuoden yhdeksännen jälkeen ja mietti, mitä haluaa tulevalta ammatiltaan. Apteekkiala tuntui kiinnostavalta, koska siinä saa edistää asiakkaiden hyvinvointia ja tehdä asiakaspalvelutyötä. Apteekissa työskentely tuntui paremmalta vaihtoehdolta kuin esimerkiksi hoitotyö sairaalassa. Valinta oli siis **lääkealan perustutkinto**. Siiri valmistui jouluna 2020 **lääketeknikoksi** apteekkialan osaamisalalta OSAOn Oulun yksiköstä.

– Aloitin opiskelun ammattiopistossa, mutta päätin siirtyä oppisopimusopiskelijaksi, koska opin paremmin tekemällä kuin koulussa istumalla. Sain OSAOsta tukea vaihtoon. Kun opiskelupaikka Oulunsalon apteekista löytyi, sovimme käytännön asioista yhdessä apteekkarin kanssa. Opettaja hoiti paperityöt. Joka kuukausi osallistuin myös ammattiopistossa opetukseen. Valmistuin kahdessa vuodessa, joten tein paljon tehtäviä myös itsenäisesti. Sain hienosti sovitua nopeamman opiskelutahdin oppilaitoksen kanssa, Siiri kertoo.

Siirin mielestä esimerkiksi tutkintoon liittyvistä tietotekniikan opinnoista on ollut paljon hyötyä töissä. Hän tekee esimerkiksi somistuksia ja vastaa markkinoinnista sekä mainonnasta ja osallistuu laskutukseen. Siiri on välillä myös kassalla. Joka päivä on myös varastohallintaan liittyviä töitä.

– Oppisopimusopiskelu oli minulle paras vaihtoehto. Valmistumisen jälkeen sain vakituisen työn oppisopimuspaikastani, Siiri iloitsee. ●

HENRIKKA SILVENNOINEN:

”Jatkoin opintoja ammattikorkeakouluun”

Henriikka Silvennoinen on suorittanut painoviestinnän perustutkinnon, joka nykyisin vastaa **media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkintoa** ja painoviestinnän osaamisalaa.

– Kun olimme ysillä tutustumassa Gradian avoimien ovien päivän kierroksella painoalan opintoihin, tiesin, että tänne haluan, Henriikka kertoo.

– Tässä työssä on parasta luovuus ja vapaus saada toteuttaa itseään. Media-alalla on monenlaisia töitä painotuotteen suunnittelusta videokuvaukseen. Opiskelussa on hyvää se, että voi erikoistua haluamalleen alalle.

Henriikka liitti perustutkinnon opintoihin kansainvälisen vaihto-opiskelujakson ja oli kuusi viikkoa Espanjassa Barcelonassa graafisen alan ammattiopistossa kurssikaverinsa kanssa. Henriikan mielestä kokemus oli todella hyvä niin opintojen kannalta kuin laajemminkin.

– Opiskelimme aika itsenäisesti, mutta olimme mukana esimerkiksi yhteisillä englannin kielen tunneilla. Tutustuimme paikallisiin opiskelijoihin ja olimme yhdessä kaupungilla. Kokemus oli tosi hieno.

Gradian opettaja oli koko ajan mukana jakson toteutuksessa ja antoi tukea Jyväskylästä käsin myös Espanjaan.

Henriikka päätti jatkaa perustutkinnon jälkeen graafisen alan opintoja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa. Korona-ajan takia Henriikka ei ole päässyt AMK-opinnoista vaihto-opiskelujaksolle, vaikka se oli suunnitelmassa. Kansainvälistä kokemusta hän toivoo saavansa kuitenkin ammattitaitokilpailuista. Henriikka aikoo osallistua karsintaan, jossa valitaan Suomen maajoukkue WorldSkills Shanghai 2022 -joukkueeseen. ●

JAAKKO KOIVISTO:

”Opinnoista sai paljon apua työhön”

Jaakko Koivisto valmistui muutama vuosi sitten Luovin ammatillisen erityisoppilaitoksen Tampereen yksiköstä **toimintatilahuoltajaksi** suorittuaan **puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinnon**. Ammatilliset opinnot olivat Jaakolle ennestään tuttuja ympäristöhoitajan koulutuksesta Ahlmanin ammattiopistosta.

– Olin siivoojana Martinus Palveluissa, kun siellä suositeltiin, että voisin hakea opiskelemaan alaa. Olen tyytyväinen, että lähdin opiskelemaan. Olen saanut paljon tietoa esimerkiksi työskentelytekniikoista ja puhdistusaineista ja varsinkin koneiden käyttämisestä, Jaakko kertoo.

Jaakko oli työpaikalla oppimassa Ravintola Mylläreissä. Valmistumisen jälkeen hän on ollut Mylläreissä kiireapulaisena ja saanut sieltä osa-aikaisen työpaikan siistijänä. Jaakko auttaa kiireaikoina myös tiskauksessa.

– Pystyin hyvin yhdistämään opinnot ja työssäkäynnin. Viihdyin hyvin ammattiopistossa niin teoriatunneilla kuin työpaikalla oppimassakin. Meillä oli Luovissa hyvä henki ja välitunneilla sai esimerkiksi pelailla ja jutella kavereiden kanssa. Meillä oli myös mukavat opettajat, Jaakko kertoo.

Jaakko suosittelee puhtaus- ja kiinteistöpalvelualaa ammatinvalinnaksi sen monipuolisuuden takia. Hän itse viihtyy hyvin työssään. ●

Osaamismatkan monta polkua

Voit suorittaa ammatillisen perustutkinnon oman henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmasi (HOKS) mukaisesti. Suunnitelmaan voi tehdä muutoksia opintojen ja urasuunnittelun edetessä.

HOKS tehdään opintojen alussa. HOKSissa suunnitellaan opintojesi yksilöllinen tavoite, sisältö ja aikataulu. Löydät yhdessä opettajan ja opinto-ohjaajan kanssa hyvän tavan edetä opinnoissasi.

Perustutkinnon laajuus ilmaistaan **osaamispisteinä**, joita on 180. Niistä 145 on **ammattillisia tutkinnon osia** ja **yhteisiä tutkinnon osia** on 35. Osa tutkinnon osista on pakollisia ja osa valinnaisia.

Yhteisiä tutkinnon osia ovat muun muassa äidinkielen, muihin kieliin, matematiikkaan, työelämätaitoihin ja yrittäjyyteen sekä kestävään kehitykseen liittyvät opinnot.

Ammattillisia tutkinnon osia ovat alasta ja tutkinnosta riippuen vaikkapa palkanlaskenta, sairaanhoitotyössä toiminen, kampaajapalvelut, tapetointi sekä metsäkooneen huolto ja korjaus.

Osa opinnoista suoritetaan työpaikalla, jolloin opiskelet oppisopimuksella tai koulutusopimuksella.

Mikä perustutkinto? Perustutkinnon suorittaneella on laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin. Perustutkinto muodostuu pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista.

- **Pakollisilla tutkinnon osilla** varmistetaan, että opiskelija saavuttaa tutkinnon keskeisen osaamisen.
- **Valinnaiset tutkinnon osat** puolestaan mahdollistavat osaamisen syventämisen tai ammattitaidon laajentamisen.
- **Osaamispisteet** kuvaavat tutkintojen ja tutkinnon osien sisältämän osaamisen laajuutta ja syvyyttä.

Käy tutustumassa tutkintoihin ja niiden sisältöihin. Ammatillisten tutkintojen ePerusteet löytyvät Opintopolkupalvelusta www.opintopolku.fi

ESIMERKKEJÄ OPINTOPOLUISTA

YRITTÄJÄN POLKU
Valitset minkä tahansa ammattialan, sinusta voi tulla yrittäjä.

**OPPISOPIMUS-
OPISKELIJAN POLKU**

Yläkoulun TET vaikuttaa urasuunnitelmiisi. Sen aikana innostut alasta. Asenteellasi ja työotteellasi vakuutat työnantajasi ja sinulle voidaan tarjota kesätöitä TET-paikasta. TET tarkoittaa työelämään tutustumisjaksoa.

Yhteisissä tutkinnon osissa saat ensimmäisen kosketuksen yrittäjyyteen.

MATKA ALKAA

– urasuunnittelun ensimmäisiä askelia

1. Sovit yhdessä opettajan ja opinto-ohjaajan kanssa, kuinka kartutat osaamistasi. HOKSia laatiessanne mietit,
 - opiskeletko enemmän oppilaitoksessa vai työpaikalla, sopivatko verkko-opinnot sinulle.
 - sisällytätkö lukio-opinnot ammatillisiin opintoihin, haluatko opiskella myös korkea-asteen opintoja.
2. Aloitat omaan ammattiisi liittyvät opinnot.
3. Aloitat yhteisten tutkinnon osien opinnot.

Olet vähintään 15-vuotias ja teet työsuhteen työnantajan kanssa (väh. 25h/vko, saat palkkaa).

MATKA JATKUU

– urasuunnittelun seuraavat askeleet

1. Voit valita uusia tutkinnon osia ja/tai liittää opintoja muista tutkinnoista. Voit painottaa opinnoissa esimerkiksi yrittäjyyttä tai kansainvälistymistä (esimerkiksi työelämässä oppiminen ulkomailla).
2. Voit vaihtaa oppimisympäristöä. Teet oppisopimuksen tai koulutusopimuksen, kun opiskelet työelämässä.
3. Voit kehittää itseäsi esimerkiksi osallistumalla liikunnan tai kulttuurialan kilpailutoimintaan, jos niitä on oppilaitoksesasi. Oppilaitoksessa kehität itseäsi esimerkiksi osallistumalla tutor- tai opiskelijakuntatoimintaan. Nämä opinnot voivat olla myös tutkinnon osia.

Suunnittelet oppisopimuksen oppilaitoksen ja työnantajan kanssa. Työnantaja sitoutuu ohjaamaan oppimistasi. Sinulla on työpaikalla vastuullinen työpaikkaohjaaja. Oppisopimusopiskelun tavoitteena on perustutkinnon suorittaminen.

Myös oppisopimusopiskelijat opiskelevat oppilaitoksessa, vaikka tutkinto tehdään pääosin työpaikalla opiskellen. Oppisopimuskoulutus on yksi tapa suorittaa oppivelvollisuutta.

Huom.
Voit suorittaa oppisopimuksella pienempiä kokonaisuuksia, esimerkiksi kesätoissa voit suorittaa asiakaspalvelun tutkinnon osan.

Voit oppia muita tutkinnon osia osuuskunnassa tai toimimalla yrittäjänä (lue lisää: vuosiyrittajana.fi).

Voit yhdistää yrittäjyysopintoja ammattialan opintoihisi.

Täydennät osaamistasi koulussa tai verkossa opiskellen, jotta saavutat perustutkinnossa vaadittavan ammattitaidon.

Liität tutkintoosi tutkinnon osat yrityksessä toimiminen ja/ tai yritystoiminnan suunnittelu.

Opettajasi ohjaa opintojasi, seuraa kehitymistäsi ja on mukana arvioimassa osaamistasi. Opiskelusi työpaikalla on tavoitteellista ja ohjattua.

MAALI HÄÄMÖTTÄÄ

– urasuunnittelusta pohja tulevaan työhön

1. Urasuunnittelu syvenee ja vahvistat valmiuksiasi työelämään.
2. Suoritat perustutkintoon liittyvät tutkinnon osat loppuun.
3. Mietit, haetko töihin vai jatko-opintoihin.
4. Opiskeluaikana olet jo omaksumut jatkuvan oppimisen asenteen. Ammattitaito kasvaa, ja osaamista kannattaa kehittää koko ajan.

"Meistä tulee vartijoita"

Siru Kakko, Suvi Lukkarila ja Ronja Lahtinen haluavat tuoda tulevassa ammatissaan turvaa muiden ihmisten elämään. Kolmikko suorittaa turvallisuusalan perustutkintoa Ammattiopisto Lapiissa tähtäimenään valmistua **turvallisuusvalvojan** ammattiin.

TEKSTI Johanna Peltö-Timperi KUVAT Petri Teppo

Turvallisuusalan perustutkinnon suorittanut voi hakeutua vartiointiin lisäksi monenlaisiin tehtäviin, kuten rakennuksiin liittyvään turvallisuuteen ja valvontajärjestelmiin sekä tietoturvallisuuteen liittyviin töihin. Monet yksityisetivätkin ovat valmisteet turvallisuusvalvojiksi. Kauppakeskuksissa ja teollisuusalueilla kiertävät vartijat ovat tuultuimpia alan ammattilaisia. Myös lukkosepät ja esimerkiksi valvontakameroiden asentajat saatavat olla turvallisuusvalvoja koulutukseltaan.

Sirua, Ronjaa ja Suvia kiinnostaa työllistyä turva-alan järjestyksen valvontaan, kuten vartijan ja piirivartijan työhön eli sellaiseen työhön, jossa ollaan ihmisten kanssa tekemisissä. Liikuvat vartijat kiertävät kohteissa esimerkiksi autolla.

Kolmikko opiskelee Lappian Tornion yksikössä. Nyt syksyllä alkoi kolmas opiskeluvuosi.

HAASTAVA ALA

Suvi suunnitteli yhdeksännellä lukioon menemistä. Kun hän lähti Ronjan seuraksi tutustumaan turvallisuusalan koulutukseen, hän päätti tehdä kaksi tutkintoa eli opiskella turvallisuusvalvojaksi ja opiskella samalla lukio-opintoja. Lukio-opinnot jäivät kuitenkin pois ensimmäisen opiskeluvuoden aikana, kun hän halusi keskittyä perustutkinnon suorittamiseen. Ronjaa ja Sirua turvallisuuteen liittyvä työ kiinnostaa, koska he olivat innostuneita myös poliisin ammatista. Turvallisuusalan perustutkinnon kautta voi hakeutua poliisiammattikorkeakouluun.

– Minua tässä alassa kiehtoo sen sosiaali-

suus, koska haluan olla tekemisissä ihmisten kanssa. Tämä koulutus antaa mahdollisuuden työllistyä hyvin moniin töihin, Suvi miettii.

– Ala on haastava, koska välillä pitää olla tiukkana tilanteissa. Olen tullut henkisesti vahvemmaksi ja oppinut myös kovettamaan itseni, Ronja sanoo.

– Ei tämä ammatti kuitenkaan pelota. Olemme tunneilla käyneet läpi uhkaavia tilanteita ja osaamme toimia niissä, Siru sanoo.

Kaikki kolme haluavat tulevassa työssään auttaa ihmisiä erilaisissa hätätilanteissa, vaikka silloin, jos ihminen on eksyksissä kauppakeskuksessa. Heidän mielestään vartijoiden ja järjestyksenvalvojen läsnäolo lisää ihmisten turvallisuuden tunnetta.

Siru unelmana on valmistua poliisiksi.

Suvi suunnitelmassa on varusmiespalvelus.

Ronja uskoo työllistytvänsä vartijaksi.

KIINNOSTAVAA OPETUSTA

Kahden ensimmäisen opiskeluvuoden aikana Siru, Suvi ja Ronja ovat opiskelleet yhteisten tutkinnon osien lisäksi ammattiin liittyviä teemoja, kuten yritys- ja tietoturvallisuutta, alaan kuuluvia lakiasioita ja työelämässä toimimista. Lisäksi he ovat suorittaneet alkusammutukseen, ensiapuun ja järjestyksenvalvontaan liittyviä opintoja, joista he ovat saaneet todistukset ja alanmukaiset pätevyyskortit. Perustutkintoon liittyy myös rakenteelliseen turvallisuuteen liittyvät asiat eli kiinteistöjen suojaaminen, piha-alueiden turvallisuus sekä lukot ja valvontakameroiden toiminta. Yhden näytön aiheena on ollut pelastussuunnitelman tekeminen.

– Korona-aika on vaikeuttanut näyttöjen tekemistä ja osa näytöistä on tehty verkossa. Tarkoituksenani on päästä syksyllä alan töihin ja tehdä työpaikalla viimeinen näyttö, Ronja kertoo.

Siru, Suvi ja Ronja ovat tehneet yhden näytön

TikTok-videoiden avulla.

– Olemme tehneet TikTok-videoita, joissa olemme kertoneet opinnoista ja Lappiasta. Osa videoista on ollut opiskeluun liittyviä opetusvideoita.

– Opettajamme ovat alan ammattilaisia, ja on ollut kiinnostavaa kuunnella, kun he ovat kertoneet, minkälaisiin tilanteisiin he ovat työssään joutuneet. Niistä on oppinut paljon, Siru toteaa.

Suvi ja Ronja jatkavat, että tunneilla on oikeasti oppinut asioita ja ymmärtänyt, mihin tietoja työssä tarvitaan. Tutkinnon antaman perusvalmiuden lisäksi he odottavat, että työnantajat kouluttavat lisää tarvittaessa.

ARMEIJAAN JA JATKO-OPINTOIHIIN

Lappiassa on heidän mielestään hyvä yhteishenki ja oppilaitoksessa on mukava opiskella. Tauoilla tutustuu muiden perustutkintojen opiskelijoihin. Vapaa-aikana voi käydä pelaamassa

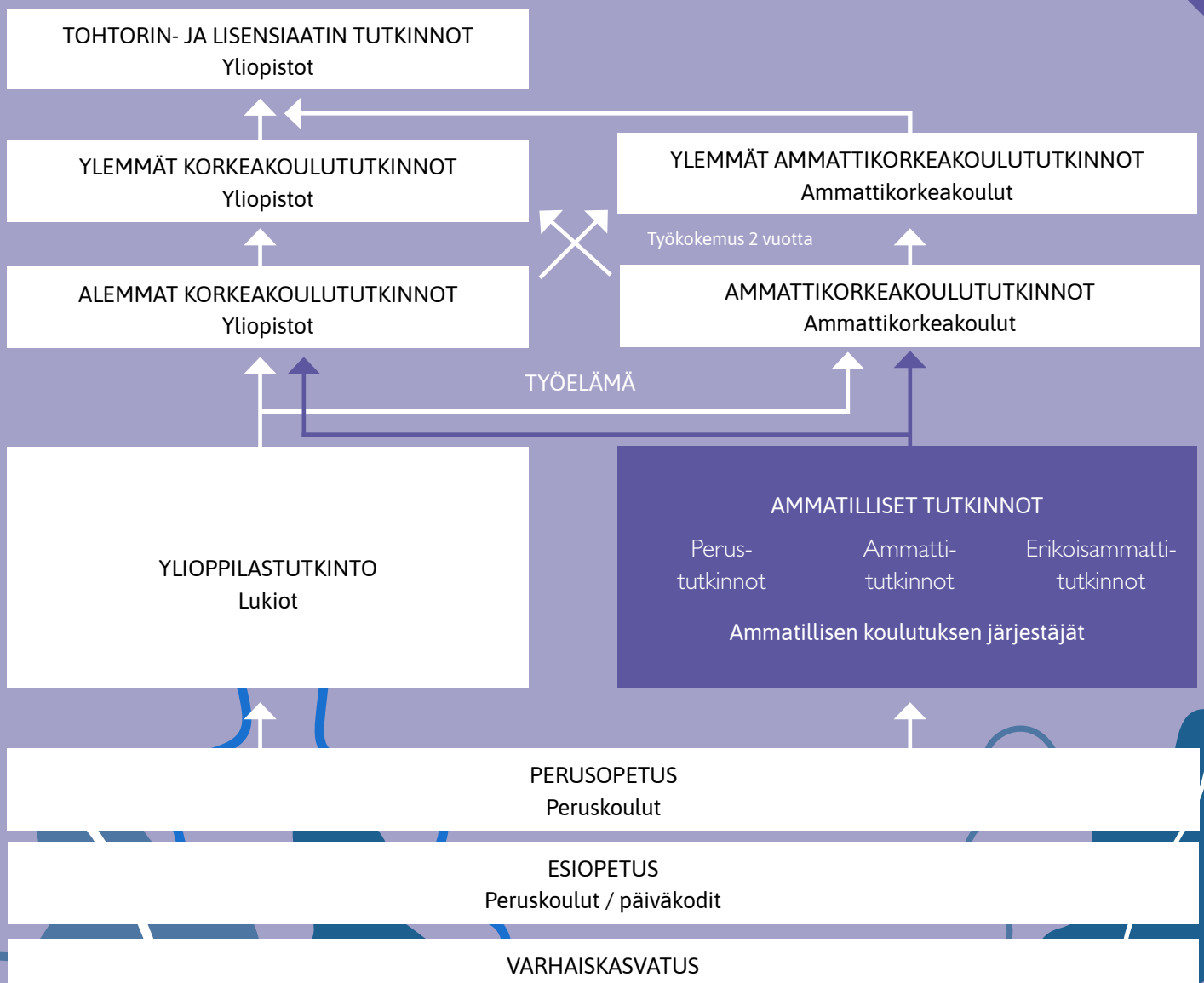
oppilaitoksen liikuntahallissa vaikkapa jalkapalloa. Koska oppilaitoksessa on asuntola, järjestetään joka ilta toimintaa, johon saavat myös muut kuin asuntolassa asuvat osallistua. Siru, Ronja ja Suvi asuvat Kemissä ja Kemimaassa, joten he ovat voineet asua kotona opiskeluaikana.

Suvi aikoo lähteä valmistumisen jälkeen armeijaan ja sen jälkeen alan töihin. Häntä kiinnostaa myös poliisiammattikorkeakouluun hakeminen tai ensihoitajaksi opiskeleminen. Ronjakin aikoo suunnata armeijaan ja sieltä töihin ja esimerkiksi turvallisuusalan esimieheksi. Työpaikka puolustusvoimissa kiinnostaa myös. Sirun suunnitelmassa on armeija ja sitten työelämä. Hänen tulevaisuuden unelmana on poliisin ammatti.

– Jos saa hyvät paperit, niin varmasti saa töitä. Ainakin täällä Meri-Lapissa on vartioiden työpaikkoja koko ajan avoinna, kolmikko toteaa. ●

Siru, Ronja ja Suvi ovat tehneet Lappiaa tunnetuksi TikTok-videoilla.

Suomen tutkinto- ja koulutusjärjestelmä

Ammatilliset perustutkinnot

AMMATTIOPISTOSTA LÖYDÄT TAATUSTI MIELUISAN PERUSTUTKINNON JA OSAAMISALAN. TARJOLLA ON 42 PERUSTUTKINTOA AUTOALASTA VÄLINEHUOLTOALAAN (1.8.2022 ALKAEN). VALITSE SEURAAVILTA SIVUILTA OMA POLKUSI.

HUMANISTISET JA TAIDEALAT

16

Media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkinto
Musiikkialan perustutkinto
Sirkusalan perustutkinto
Taideteollisuusalan perustutkinto
Tanssialan perustutkinto

KAUPPA, HALLINTO JA OIKEUSTIETEET

16

Liiketoiminnan perustutkinto

LUONNONTIETEET

17

Luonto- ja ympäristöalan perustutkinto

TIETOJENKÄSITTELY JA TIETOLIIKENNE (ICT)

17

Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto

TEKNIKAN ALAT

17

Ajoneuvoalan perustutkinto
Elintarvikealan perustutkinto
Kaivosalan perustutkinto
Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinto
Laboratorioalan perustutkinto
Lentokoneasennuksen perustutkinto
Maanmittausalan perustutkinto
Pintakäsittelyalan perustutkinto
Prosessiteollisuuden perustutkinto
Puuteollisuuden perustutkinto
Rakennusalan perustutkinto
Sähkö- ja automaatioalan perustutkinto
Talotekniikan perustutkinto
Teknisen suunnittelun perustutkinto
Tekstiili- ja muotialan perustutkinto
Veneenrakennusalan perustutkinto

MAA- JA METSÄTALOUSALAT

20

Hevostalouden perustutkinto
Kalatalouden perustutkinto
Maatalousalan perustutkinto
Metsäalan perustutkinto
Puutarha-alan perustutkinto

TERVEYS- JA HYVINVOINTIALAT

21

Hammastekniikan perustutkinto
Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto
Lääkealan perustutkinto
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto
Välinehuoltoalan perustutkinto

PALVELUALAT

22

Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto
Liikunnanohjauksen perustutkinto
Logistiikan perustutkinto
Matkailualan perustutkinto
Merenkulkualan perustutkinto
Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinto
Ravintola- ja catering-alan perustutkinto
Turvallisuusalan perustutkinto

AMMATTI- JA ERIKOIS-
AMMATTITUTKINTOJEN
LISTAUS S. 24

MEDIA-ALAN JA KUVALLISEN ILMAISUN PERUSTUTKINTO

Media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkinnon suorittanut voi toimia julkisen sektorin, yritysten, muiden mediayhteisöjen tai -toimijoiden palveluksessa tai itsenäisenä yrittäjänä tai ammatinharjoittajana. Hän pystyy kehittämään ammatillisia taitojaan ja työsuorituksiaan ja kykenee oppimaan tietoja ja taitoja muuttuvissa työtilanteissa sekä osaa toimia monipuolisesti media-alan ja kuvallisen ilmaisun erilaisissa työtehtävissä.

- KUVALLISEN ILMAISUN TOTEUTTAJA
Kuvallisen ilmaisun osaamisala
- MEDIAPALVELUIDEN TOTEUTTAJA
Audiovisuaalisen viestinnän osaamisala
Julkaisutuotannon osaamisala
Painoviestinnän osaamisala
Lue lisää s. 9

MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINTO

Musiikkialan perustutkinnon suorittanut osaa toimia itsenäisesti musiikkialan työtehtävissä ja esiintymistilanteissa. Hän tuntee musiikkialan toimintaympäristön ja käyttää musiikkialan osaamistaan sujuvasti erilaisissa työtilanteissa. Musiikkialan perustutkinnon suorittanut pyrkii työssään korkeaan laatuun ja esteettiseen vaikuttavuuteen.

- MUSIIKKITEKNOLOGI
Musiikkiteknologian osaamisala
- MUUSIKKO
Musiikin osaamisala
- PIANONVIRITTÄJÄ
Pianonvirityksen osaamisala

SIRKUSALAN PERUSTUTKINTO

Sirkusalan perustutkinnon suorittanut sirkusartisti suunnittelee ja toteuttaa sirkusesityksiä, jotka perustuvat hänen valitsemiinsa tapoihin ilmaista itseään sirkustaiteen keinoin. Sirkusartisti voi työskennellä esittävän taiteen parissa esiintyjänä toisen palveluksessa, tuotantotiimin jäsenenä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Alan työpaikkoja ovat esimerkiksi sirkukset, teatterit, tapahtumat, nuorisosirkukset, harrastekerhot sekä järjestöt.

- SIRKUSARTISTI

KAUPPA, HALLINTO JA OIKEUSTIETEET

LIIKETOIMINNAN PERUSTUTKINTO

Liiketoiminnan perustutkinnon suorittaneella on asiakaslähtöistä liiketoimintaosaamista, viestintä- ja vuorovaikutusosaamista, kielitaitoa sekä talouden hallinnan osaamista. Hän toimii erilaisissa digitaalisissa ympäristöissä. Hänellä on perusvalmiudet yrittäjyyteen ja valmiudet kehittyä lähiesimiestehtäviin. Opiskelija voi valintojensa pohjalta hankkia osaamista esimerkiksi seuraavilta alueilta: asiakaspalvelu, myynti ja palvelumuotoilu, kirjanpito, palkanlaskenta, laskutus ja reskontran hoitaminen ja finanssipalvelut sekä asiakkuuksien hoitaminen. Tutkinnon suorittanut voi työskennellä esimerkiksi asiakaspalvelun ja myynnin, markkinointiviestinnän, palvelumuotoilun, talouden sekä toimisto- tai kirjastopalvelujen tehtävissä erilaisissa organisaatioissa.

- MERKONOMI

**Lue koko
haastattelu
ammattiosaaja.fi**

TAIDETEOLLISUUSALAN PERUSTUTKINTO

Taideteollisuusalan perustutkinnon suorittanut suunnittelee ja valmistaa tuotteita, tiloja ja palveluita käyttäen perinteisiä työtapoja ja nykysteekniikkaa. Alalle on tyypillistä esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen, kädentaidot sekä yrittäjyys. Perustutkinnon suorittanut osaa suunnitella omaa työtään ja hankkia monipuolisesti tietoa alaltaan sekä hallitsee alansa tyypillisimmät materiaalit, työvälineet ja valmistusmenetelmät. Hän työskentelee laatu- ja kustannustietoisesti kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Tutkinnon suorittanut työskentelee valmistus-, myynti-, markkinointi- tai huoltotehtävissä pienyrityksissä, palvelutehtävissä alan liikkeissä, teollisuusyrityksissä sekä neuvontajärjestöissä.

- ARTESAANI
Jalometallialan osaamisala
Käsityön ohjaustoiminnan osaamisala
Metallisepäälän osaamisala
Puusepäälän osaamisala
Restaurointialan osaamisala
Saamenkäsityön osaamisala
Sisustusalan osaamisala
Soitinrakennusalan osaamisala
Tuotteen valmistuksen osaamisala
Verhoilualan osaamisala
- KELLOSEPPÄ
Kello- ja mikromekaniikanalan osaamisala
- MIKROMEKAANIKKO
Kello- ja mikromekaniikanalan osaamisala

TANSSIALAN PERUSTUTKINTO

Tanssialan perustutkinnon suorittanut työskentelee esiintyjänä, tanssin ohjaajana ja koreografina. Alan työpaikkoja on esimerkiksi tanssiryhmissä, teattereissa ja viihdeteollisuuden yrityksissä.

- TANSSIJA

KAUPPA, HALLINTO JA OIKEUSTIETEET

"Merkonomiopinnoissa oli talouspuolen lisäksi vähän kaikkea, kuten kielioipintoja. Koulussa opin käyttämään myös töissä tarvittavia tietokoneohjelmia. Opintojen ansiosta pystyn myyjänä palvelemaan asiakkaita paremmin esimerkiksi rahoituskysymyksissä. On kiva, kun tietää vastauksia myös kirjanpitoon, verotusasioihin ja muuhun yrityselämään liittyviin kysymyksiin. Parhaat työpäivät tulevat siitä, kun tietää, että on palvellut asiakkaita oikeasti hyvin ja huomaa, että siitä lähti nyt tyytyväinen asiakas."

Daniel Sandelin on valmistunut merkonomiksi Vaasan ammatillisesta oppilaitoksesta Vamiasta ja suunnittelee jatko-opintoja.

LUONTO- JA YMPÄRISTÖALAN PERUSTUTKINTO

Luonto- ja ympäristöalan perustutkinnosta voi valmistua alan eri tehtäviin. Luonto-ohjaaja osaa toimia luontoon liittyvissä käytännön ohjaustehtävissä. Hän omaa hyvät tiedot luonnosta ja sen ilmiöistä ja osaa kertoa ryhmälle luonnosta ja huolehtia ryhmän turvallisuudesta. Luonnonvaruuttaja osaa hyödyntää paikallista luontoa luonnontuotealalla. Hän osaa huolehtia marjojen, sienten ja yrttien keräyksestä ja jatkojalostuksesta. Poronhoitaja osaa huolehtia poroelinkeinoon kannattavuudesta, porojen hyvinvoinnista ja ympäristön kestävydestä. Hän osaa toimia palokuntayhteisössä ja itsenäisenä yrittäjänä sekä saamelaisen kulttuurin ylläpitäjänä ja kehittäjänä. Ympäristönhoitaja osaa toimia ympäristön kunnostamisen, hoidon ja seurannan erilaisissa työtehtävissä. Ympäristönhoitaja osaa toimia materiaalien hyödyntämisen ja jätehuollon erilaisissa työtehtävissä turvallisesti.

- LUONNONVARUUTTAJA
Luontoalan osaamisala
- LUONTO-OHJAAJA
Luontoalan osaamisala
- PORONHOITAJA
Porotalouden osaamisala
- YMPÄRISTÖNHOITAJA
Ympäristöalan osaamisala
- YMPÄRISTÖNHUOLTAJA
Ympäristöalan osaamisala

TIETOJENKÄSITTELY JA TIETOLIIKENNE (ICT)

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIIKAN PERUSTUTKINTO

Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnon suorittaneella on alan tehtävissä edellytetty ammattitaito, ja hän osaa toimia yhteistyökykyisesti tieto- ja viestintätekniikassa ympäristössä. Hän osaa käyttää alan sanastoa, selvittää asiakkaan tarpeita ja tehdä asiakaslähtöisiä ratkaisuja tieto- ja viestintätekniikassa tehtäviin liittyen. Hän varmistaa, että työn lopputulos vastaa työlle asetettuja vaatimuksia. Opinnot suunnataan tutkintotutkimusten mukaan.

- ELEKTRONIIKKA-ASENTAJA
 - HYVINVOINTITEKNOLOGIA-ASENTAJA
 - IT-TUKIHENKILÖ
 - OHJELMISTOKEHITTÄJÄ
 - TIETOVERKKOASENTAJA
- Lue lisää s. 26*

**Lue haastattelut
ammattiosaaja.fi**

AJONEUVOALAN PERUSTUTKINTO

Ajoneuvoalan toimintaympäristö on kansainvälinen ja verkostoitunut. Alalla tarvitaan monenlaisia ja monipuolisia osaajia. Asiakaslähtöisyys ja palvelun laadun merkitys korostuvat kaikissa tehtävissä. Edellytyksinä ovat alan monipuolinen osaaminen, teknisten taitojen soveltaminen sekä hyvät asiakaspalvelu- ja yhteistyötaidot. Haasteina ovat uuden tekniikan jatkuva seuraaminen ja soveltaminen sekä materiaalien uudelleenkäyttö.

- AJONEUVOMYYJÄ
Myynnin osaamisala
- AUTOKORIMEKAANIKKO
Vauriokorjauksen osaamisala
- AUTOMAALARI
Vauriokorjauksen osaamisala
- AUTOMEKAANIKKO
Ajoneuvotekniikan osaamisala
- DIAGNOOSIMEKAANIKKO
Ajoneuvotekniikan osaamisala
- HUOLTOMYYJÄ
Myynnin osaamisala
- HYÖTYAJONEUVOMEKAANIKKO
Ajoneuvotekniikan osaamisala
- PIENKONEMEKAANIKKO
Ajoneuvotekniikan osaamisala
- VARAOSAMYYJÄ
Myynnin osaamisala

ELINTARVIKEALAN PERUSTUTKINTO

Elintarvikealaan sisältyy meijeri- ja elintarviketeollisuus, joka jakautuu leipomo-, liha-, einese-, makeis-, mylly- ja panimoteollisuuteen. Alalla toimivien on tunnettava elintarviketeknologiaa, alkutuotantoa ja raaka-ainesten koostumus. Teknisen ammattitaidon lisäksi tarvitaan kykyä oppia jatkuvasti uutta, hahmottaa kokonaisuuksia ja työskennellä yhdessä toisten kanssa. Elintarvikevalvonnan siirtyminen viranomaisilta yritysten omavalvonnaksi on lisännyt työn vaatimuksia ja vastuullisuutta.

- ELINTARVIKKEIDEN VALMISTAJA
Elintarviketeknologian osaamisala
- LEIPURI-KONDIITTORI
Leipomoalan osaamisala
- LIHATUOTTEIDEN VALMISTAJA
Liha-alan osaamisala
- MEIJERISTI
Meijerialan osaamisala

KAIVOSALAN PERUSTUTKINTO

Alalla työskennellään kaivoksissa ja rikastamoissa eri kaivosyhtiöiden ja alirakojen palveluksessa. Työtehtävät liittyvät louhintaan, kallion tukemistyöhön, varustelutöihin, kaluston huoltoon, tuotannon käynnistämiseen, kunnossapitoon, rikastukseen sekä prosessiautomaatioon. Nykyaikainen kaivostyö on tehokasta, tietotekniikkaa laajasti hyödyntävää ja koneellistettua työtä. Kaivosyhtiössä työturvallisuus ja ympäristöasiat ovat tärkeässä roolissa.

- KAIVOSTYÖNTEKIJÄ
Kaivostyön osaamisala
- RIKASTAJA
Rikastuksen osaamisala

KONE- JA TUOTANTOTEKNIIKAN PERUSTUTKINTO

Kone- ja tuotantotekniikan teollisuudella on Suomen kansantaloudessa ja ulkomaankaupassa keskeinen asema. Alan työllistävä vaikutus on suuri, ja yli puolet tuotannosta menee vientiin. Koneiden ja laitteiden toiminnan ja rakenteen tunteminen, työvälineiden ja työstökoneiden käytön hallinta sekä työpiirustusten ja kytkentäkaavioiden lukutaito ovat alan ammatillisia perustaitoja. Alalla edellytetään erilaisten valmistustekniikoiden osaamista, asennus-, automaatio- ja kokoonpanotöiden hallitsemista sekä koneiden käyttö- ja kunnossapitotaitoja.

- KONEASENTAJA
Asennuksen ja automaation osaamisala
- KONEAUTOMAATIOASENTAJA
Asennuksen ja automaation osaamisala
- KONEISTAJA
Tuotantotekniikan osaamisala
- LEVYSEPPÄHITSAAJA
Tuotantotekniikan osaamisala
- MUOVI- JA KUMITUOTEVALMISTAJA
Tuotantotekniikan osaamisala

”Eniten olen tykännyt itsenäisistä projekteista, joissa olen saanut miettiä, miten ratkaisen jonkun ongelman. Opintoihin kannattaa suhtautua avoimin mielin, koska olen usein vasta käytännön työssä oivaltanut, miksi joku asia on koulussa opetettu. Koulun ja työelämän vuorottelu on antanut hyvää perspektiiviä. Levyseppähitsaajan työ sopii minulle, siinä vaaditaan kärsivällisyyttä ja tarkkuutta.”

Dylan Luukko suorittaa Savonlinnassa Samiedussa kone- ja tuotantotekniikan perustutkintoa ja valmistuu levyseppähitsaajaksi.

Lue koko haastattelu ammattiosaaja.fi

LABORATORIOALAN PERUSTUTKINTO

Laboratorioalalla työtehtävät liittyvät laadunvalvontaan, tuotantoprosessien seurantaan, tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Laboratorioissa tehdään luonnontieteellistä perustutkimusta, kehitetään tuotteita ja tuotantomenetelmiä sekä seurataan teollisuuden tuotteiden, elintarvikkeiden ja ympäristön laatua, puhtautta ja turvallisuutta. Tulevaisuudessa laitetekniikan ja analyysien kehittyminen sekä kansainvälistyminen korostavat alan työntekijöiden ammatillista osaamista ja kielitaitoa.

- LABORANTTI

LENTOKONEASENNUKSEN PERUSTUTKINTO

Tutkinto antaa valmiudet ilma-alusten huolto-, muutos- ja korjaustehtäviin. Ala ja tutkinto ovat kansainvälisiä ja edellyttävät ammattilaiselta tarkkuutta, ehdotonta ohjeiden noudattamista, kielitaitoa sekä laaja-alaista teknistä osaamista. Työt muodostuvat päivittäisistä tarkastuksista (linjahuolto), laitevaihtoista, vikakorjauksista ja laitekorjauksista. Lupakirjaluokasta riippuen työ voi kohdistua rakenteisiin, moottoreihin, järjestelmiin, sähkö- ja avioniikkalaitteisiin sekä järjestelmiin. Jako on samanlainen lentokone- ja helikopterihuollossa. Perustutkinnon suoritettuun avioniikka-asentaja, lentokoneasentaja ja lentokonehuoltaja voivat hakeutua ilmailualan työnantajan palvelukseen.

- AVIONIikka-ASENTAJA
Avioniikan osaamisala
- LENTOKONEASENTAJA
Lentokoneasennuksen osaamisala
- LENTOKONEHUOLTAJA
Lentokonehuoltotyön osaamisala

MAANMITTAUSALAN PERUSTUTKINTO

Alalla tuotetaan luotettavia ja ajan tasalla olevia karttoja ja numeerisia karttatietokantoja yhteiskunnan ja kansalaisten tarpeisiin. Alan ammatillaiset vastaavat myös kiinteistöjä koskevien tietojen ja monien muiden paikkatietojen ajantasaisuudesta ja luotettavuudesta. Työmenetelmät edellyttävät hyvää tietoteknistä osaamista.

- KARTTOITAJA

PINTAKÄSITTELYALAN PERUSTUTKINTO

Pintakäsittely liittyy rakennusten ja erilaisten tuotteiden valmistukseen ja kunnossapitoon. Rakentamisessa ja rakennusten kunnossapidossa pintakäsittely on maalaamista, tapetointia, laatoitusta ja lattioiden päällystystä sekä erilaisten tasoitus- ja rappaustöiden tekemistä. Tuotevalmistuksessa pintakäsittely on tuotteiden maalaamista ja pinnoittamista esimerkiksi sinkillä, nikkelillä, kromilla, hopealla ja kullalla.

- LATTIANPÄÄLLYSTÄJÄ
Lattianpäällystyksen osaamisala
- MAALARI
Rakennusmaalauksen osaamisala
- PINTAKÄSITTELIJÄ
Teollisen pintakäsittelyn osaamisala
Tuotemaalauksen osaamisala

PROSESSITEOLLISUUDEN PERUSTUTKINTO

Prosessiteollisuuden perustutkinnon suorittaneella on perusvalmiudet toimia prosessiteollisuudessa eri alojen tuotannon käyttö- ja käynnissäpitotehtävissä. Tutkinnon suorittanut osaa käyttää erilaisten tuotteiden valmistus- ja pakkausprosessien koneita ja laitteita turvallisuusohjeiden mukaisesti. Lisäksi hän osaa käyttää prosessiohjauksen automaatiojärjestelmiä ja seurata prosessi- ja kenttälaitteiden toimintaa, valvoa, ohjata ja säätää työalueensa prosesseja ja tehdä käyttäjäkunnossapittoa.

- PROSESSINHOITAJA
Bioteeniikan osaamisala
Kemianteollisuuden osaamisala
Metallien jalostuksen osaamisala
Paperiteollisuuden osaamisala
- VALUTUOTEVALMISTAJA
Valimotekniikan osaamisala

TEKNIKAN ALAT

PUUTEOLLISUUDEN PERUSTUTKINTO

Tutkinnon suorittanut opiskelija osaa hyödyntää ja laatia puuteollisuuden alan piirustuksia ja käyttää alan koneita ja laitteita. Hän hallitsee alan työmenetelmät sekä osaa käyttää alan materiaaleja ja tarvikkeita. Hän osaa työskennellä turvallisesti ja taloudellisesti puuteollisuuden työtehtävissä. Tutkinnon suorittanut voi työskennellä suuntautumisestaan riippuen puurakennneosien valmistustehtävissä (kuten CLT-levyjen, hirsirakenteiden, puusepän tai levykalustetuotteiden valmistustehtävissä), sahateollisuuden tai puulevyteollisuuden valmistus- tai jatkojalostustehtävissä (kuten vaneri- tai lastulevyjen valmistusprosessissa).

- LEVYPROSESSINHOITAJA
Puulevyteollisuuden osaamisala
- PUUSEPPÄ
Puusepänteollisuuden osaamisala
- SAHAPROSESSINHOITAJA
Sahateollisuuden osaamisala
- TEOLLISUUSPUURAKENTAJA
Puurakenneteollisuuden osaamisala

RAKENNUSALAN PERUSTUTKINTO

Rakennusalan ammattilaiset vastaavat asuin-, työpaikka- ja vapaa-ajan tilojen ja rakennusten, liikenneverkkojen, erilaisten ympäristörakenteiden sekä vesihuoltoverkon ja energiahuoltoverkon uudisrakentamisesta ja jatkuvasta kunnossapidosta. Toiminta sijoittuu perinteisesti kotimaahan, mutta nykyisin yhä suurempi osuus on kansainvälistä toimintaa. Nykypäivän rakentajilla täytyy olla valmiudet työskennellä korjausrakennustyömaalla.

- KIVIRAKENTAJA
Kivialan osaamisala
- MAARAKENNUSKONEENKULJETTAJA
Maarakennuskoneenkuljetuksen osaamisala
- MAARAKENTAJA
Maarakennuksen osaamisala
- TALONRAKENTAJA
Talonrakennuksen osaamisala

SÄHKÖ- JA AUTOMAATIOALAN PERUSTUTKINTO

Sähköalan ammattilaisia tarvitaan sähköntuotannon, jakelun ja siirron, sähköistysten sekä sähköasennusten, korjauksen ja huollon sekä automaation ja kunnossapidon ammattitehtävissä. Sähkö- ja automaatioalan ammattilainen asentaa ja huoltaa kiinteistöjen ja laitosten sähkö- ja automaatiojärjestelmiä tai sähköjakeluverkkoja.

- AUTOMAATIOASENTAJA
 - SÄHKÖASENTAJA
- Lue lisää s. 2

TEKNIKAN ALAT

TALOTEKNIIKAN PERUSTUTKINTO

Talotekniikan perustutkinnon suorittanut työskentelee uudis- ja korjausrakennustyömailla LVI-urakoita tekevän yrityksen palveluksessa. Hän asentaa esimerkiksi vesijohtoja, varaajia, pesualtaita, wc-istumia, vesihanoja ja viemäriputkistoja sekä lämpöjohtoja, lämmityskattiloita ja ilmastointilaitteita. Työtä on tarjolla myös kiinteistöjen huollossa, rakennustuoteteollisuudessa (esim. elementtiteollisuudessa) sekä kuntien vesi-, viemäri- ja energialaitosten palveluksessa.

- ILMANVAIHTOASENTAJA
Ilmanvaihtoasennuksen osaamisala
- KYLMÄASENTAJA
Kylmäasennuksen osaamisala
- PUTKIASENTAJA
Putkiasennuksen osaamisala
- RAKENNUSPELTISEPPÄ
Rakennuspeltityön osaamisala
- TEKNINEN ERISTÄJÄ
Teknisen eristysten osaamisala

TEKNISEN SUUNNITTELUN PERUSTUTKINTO

Teknisen suunnittelun perustutkinnon suorittanut suunnitteluassistentti kokoaa ja välittää tietoa suunnitteluprojektin toteuttamiseksi. Suunnitteluassistentti hyödyntää ja tuottaa tietomalleja sekä suunnitelma-asiakirjoja sekä työskentelee asiakaspalveluhenkisesti ja vastuullisesti. Lisäksi hän voi toimia visualisointiin tai 3D-mallinnukseen ja -tulostusosaamiseen liittyvissä tehtävissä. Suunnitteluassistentti voi sijoittua yritysten, kuntien tai valtionhallinnon palvelukseen suunnitteluprojekteihin avustaviin ja tukeviin työtehtäviin. Hän työskentelee suuntautumisensa mukaisesti joko rakennusteknisessä suunnittelussa, teollisuuden suunnittelussa tai yhdyskuntateknisessä suunnittelussa.

- SUUNNITTELUASSISTENTTI

”Opiskelu on ollut hyvin käytännönläheistä varsinkin näin toisena opiskeluvuonna, kun teoria-aineita on pari tuntia päivässä ja lopun aikaa teemme harjoitusasennuksia. Sähköasentajan työ vaatii mallillisuutta ja sorminäppäryyttä. Olen MyTech-lähettiläs ja käyn puhumassa yläkoululaisille sähköalasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista. Itse ajattelin tehdä valmistuttuani ensin pari vuotta töitä ja miettiä sen jälkeen miltä tuntuu. Mahdollisesti voisin jatkaa opintoja ammattikorkeakoulussa.”

Siiri Martikainen suorittaa Riveriassa sähkö- ja automaatioalan perustutkintoa ja valmistuu sähköasentajaksi.

**Lue koko
haastattelu
ammattiosaaja.fi**

TEKNIIKAN ALAT

”Opiskelu oli mukavaa, kehityksen huomasi nopeasti ja oli kiva opetella uusia asioita. Opettajat ja muut opiskelijat olivat mukavia. Alalla tarvitaan kädentaitoja, tarkkuutta ja kykyä tunnistaa ja kehittää omaa osaamistaan. Luovuudesta ja yhteistyökyvystä ei ole haittaa. Parasta työssäni on, kun näkee heti oman käden jäljen. Onhan se hienoa, kun se itse tehty lista sopii paikalleen niin kuin on suunniteltu.”

Santeri Helle on suorittanut Turun Ammattiopistosäätiössä talotekniikan perustutkinnon ja valmistunut rakennus-peltisepäksi.

Lue koko haastattelu ammattiosaaja.fi

TEKSTIILI- JA MUOTIALAN PERUSTUTKINTO

Tekstiili- ja muotialan perustutkinnon suorittanut työskentelee suuntautumisensa mukaan joko valmistus-, myynti-, markkinointi- tai huoltotehtävissä. Alan työpaikkoja ovat tekstiilejä, vaatteita, asusteita tai jalkineita valmistavat yritykset. Lisäksi työpaikkoja on myymälöissä, puvustamoissa, pesuloissa, vuokraamoissa tai muissa palveluyrityksissä. Designtekstiilien valmistaja suunnittelee ja valmistaa yksilöllisiä tekstiilituotteita uusilla tai perinteisillä menetelmillä ja tekniikoilla tai niiden yhdistelmillä. Mittatilausompelija valmistaa vaatteita mittatilaustyönä. Modisti valmistaa päähineitä ja asusteita. Muotiassistentti toimii assistenttina muodin alalla. Ompelija valmistaa tuotteita sarjatuotannon eri vaiheissa. Sisustus-tekstiilien valmistaja valmistaa sisustustekstiilejä ja -tuotteita. Suutari valmistaa ja korjaa jalkineita. Tekstiilien valmistaja valmistaa tekstiilimateriaaleja ja tekstiilejä teollisuudessa. Tekstiilihuoltaja tekee tekstiilihuoltoalan töitä pesulassa tai vastaavassa työympäristössä. Vaatturi valmistaa vaatteita vaatturityönä.

- DESIGNTEKSTIILIEN VALMISTAJA
- MITTATILAUSOMPELIJA
- MODISTI
- MUOTIASSISTENTTI
- OMPELIJA
- SISUSTUSTEKSTIILIEN VALMISTAJA
- SUUTARI
- TEKSTIILIEN VALMISTAJA
- TEKSTIILIHUOLTAJA
- VAATTURI

VENEENRAKENNUSALAN PERUSTUTKINTO

Veneenrakennusalan perustutkinnon suorittaneen työ on laaja-alaista siten, että yhdelle henkilölle voi kuulua esimerkiksi lujitemuovityötä, puusepäntöä, kone- ja laiteasennuksia, LVI-asennusta, heikkovirta-asennusta ja vielä näiden ja veneen ominaisuuksien suunnittelua. Veneenrakennuksen perustutkinnon suorittanut rakentaa lujitemuovi- ja puuveneitä sekä veneenosia lujitemuovista, puusta ja metallista sekä asentaa ja huoltaa erilaisia veneissä käytettäviä laitteita ja moottoreita. Hän työskentelee laatu- ja kustannustietoisesti kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Alan työpaikkoja on veneveistämöissä ja -verstaissa ja vene-elakoilla.

- VENEENRAKENTAJA

MAA- JA METSÄTALOUSALAT

HEVOSTALouden PERUSTUTKINTO

Hevoshoitoalalla voi erikoistua hevosten kengittämiseen, varusteiden valmistamiseen ja huoltoon, monipuolisten hevospalvelujen tarjoamiseen tai hevoskasvatukseen. Hevostenhoitajan työ sisältää hevosten hoitamisen lisäksi entistä enemmän asiakaspalvelua. Ratsastuksenohjaajat toimivat ratsastuksenopettajien apuna ratsastuskouluissa ja usein myös yrittäjänä. Ratsastuksenohjaajilla on usein vastuullaan tallin toiminnan ja hevosten hoidon organisointi ja tallityöt. Hevospalveluohjaaja osaa toimia ohjaajana erilaisissa hevosharrastepalveluissa, joissa hän vastaa hevosten hoidosta, ohjaa asiakkaita ja opettaa hevosaitoja. Sekä ratsastuksenohjaajat että hevospalveluohjaajat toimivat usein myös yrittäjänä.

- HEVOSTENHOITAJA
- HEVOSPALVELUOHJAAJA
- RATSASTUKSEN OHJAAJA

KALATALouden PERUSTUTKINTO

Kalatalouden perustutkinnon suorittaneella on laaja-alainen osaaminen kalatalousalan tavanomaisista perustöistä noudattaen kestävän kalatalouden periaatteita. Hän hallitsee vesiviljelyn pääperiaatteet, tavallisimpien kalastusvälineiden käytön, saaliin oikean käsittelyn ja turvallisen vesillä liikkumisen. Lisäksi tutkinnon suorittaneella on erikoistuneempi osaaminen yhdellä alan toimintasektoreista, jotka ovat kalastus, kalanviljely, kalatuotteiden valmistus, markkinointi ja myynti sekä kalastusmatkailu. Kalavesien hoito sekä kalastusvälineiden ja -tarvikkeiden myynti kuuluvat myös alan toimintaan.

- KALANJALOSTAJA
- KALANVILJELIJÄ
- KALASTAJA
- KALASTUKSEN OHJAAJA

MAATALOUSALAN PERUSTUTKINTO

Maatalous on luonnosta saatavien raaka-aineiden tuottamista ja jalostamista. Kasvin- ja kotieläintuotannon rinnalla alalla harjoitetaan maatilamatkailua, koneurakointia, maataloustuotteiden jatkojalostamista ja ympäristön hoitoa sekä palveluaan loma-asukkaita. Myös turkistalous ja rehunvalmistus kuuluvat alaan. Ammatteja ovat maaseutuyrittäjä, maanviljelijä, lomittaja, maataloustarvikemyyjä, maatilamatkailuyrittäjä, eläintenhoitaja ja maataloustuotteiden jatkojalostaja. Myös turkistarhaus tarjoaa töitä alan osaajille. Kasvavana osa-alueena ovat koneurakointi- ja alihankintatyöt.

- ELÄINTENHOITAJA
Eläintenhoitoalan osaamisala
- MAASEUTUYRITTÄJÄ
Maatalousteknologian osaamisala
Maatilatalouden osaamisala
- TURKISTARHAAJA
Turkistalouden osaamisala

**Lisää uratarinoita
ammattiosaaja.fi**

MAA- JA METSÄTALOUSALAT

"Tällä alalla parasta on eläinten kanssa työskentely ja pitää myös osata tulkita eläimen käyttäytymistä. Myös sosiaaliset taidot ovat tarpeen, koska pitää työskennellä erilaisten ihmisten kanssa ja tehdä asiakaspalvelutyötä. Fyysistä voimaa tarvitaan eläinten nostamisessa. Oma-aloitteisuus, reippaus ja pitkäjänteisyys ovat myös hyviä ominaisuuksia. Olemme saaneet olla mukana eläinpotilaiden selviytymistarinoissa."

Elinä Pöllänen ja Laura Partanen ovat valmistuneet eläintenhoitajaksi maatalousalan perustutkinnosta Kainuun ammattiopistosta. He ovat suorittaneet myös eläinhoidon ammattitutkinnon ja ovat klinikkaeläinhoitajia.

Lue koko haastattelu ammattiosaaja.fi

METSÄALAN PERUSTUTKINTO

Metsäalan keskeiset toiminnot ovat metsien hoito, puunhankinta, metsien monikäyttö ja metsien suojele. Metsäkoneiden ja puutavara-auton kuljettajien tarpeen ennakoidaan kasvavan lähivuosina. Myös metsureista on monin paikoin pulaa. Metsäpalvelujen tuottajat voivat työllistyä myös erä- ja luontomatkailun tehtäviin sekä toimia yrittäjänä.

- **METSURI-METSÄPALVELUJEN TUOTTAJA**
Metsätalouden osaamisala
- **METSÄENERGIAN TUOTTAJA**
Metsäenergian tuotannon osaamisala
- **METSÄKONEASENTAJA**
Metsäkoneasennuksen osaamisala
- **METSÄKONEENKULJETTAJA**
Metsäkoneenkuljetuksen osaamisala

"Tämä ammatti sopii tyypille, joka osaa toimia itsenäisesti, tykkää vastuusta ja viihtyy yksinään. Työ on aika mekaanista, joten samalla voi ajatella muita juttuja. Itse olen ollut toisen opiskeluvuoden kevään koulutussopimuksella ihan oikeissa töissä – se on opettanut paljon. Kevät huipentui Taitaja-kisoihin, joissa pääsin finaaliin. Koulun jälkeen aion alan töihin, myöhemmin voisin harkita vaikka yrittäjyyttä."

Juuso Jalava suorittaa WinNovassa metsäalanperustutkintoa ja valmistuu metsäkoneenkuljettajaksi.

Lue koko haastattelu ammattiosaaja.fi

MAA- JA METSÄTALOUSALAT

PUUTARHA-ALAN PERUSTUTKINTO

Puutarha-alan perustutkinnon suorittaneella on laaja-alainen puutarha-alan perusosaaminen ja syvempää osaamista kukka- ja puutarhakaupasta, puutarhatuotannosta tai viheralalta. Kukka- ja puutarhakaupan osaamisalan suorittanut puutarhuri osaa käsitellä, myydä ja hinnoitella kukka- ja puutarhakaupan tuotteita, tarvikkeita ja palveluja. Puutarhatuotannon osaamisalan suorittanut puutarhuri osaa työskennellä avomaalla ja katetuissa tiloissa kasvattaen puutarha-alan tuotteita asiakkaille. Viheralan osaamisalan suorittanut puutarhuri osaa rakentaa ja kunnossapitää turvallisia, viihtyisiä ja luonnon monimuotoisuutta tukevia ympäristöjä. Puutarha-alan perustutkinnon suorittanut puutarhuri voi toimia kukka- ja puutarhakaupassa tuotteiden ja palveluiden myyntitehtävissä, viljelijänä puutarhatuotannossa tai viherrakentamisen tai viheralueiden kunnossapitotehtävissä.

- **PUUTARHURI**
Kukka- ja puutarhakaupan osaamisala
Puutarhatuotannon osaamisala
Viheralan osaamisala

TERVEYS- JA HYVINVOINTIALAT

HAMMASTEKNIIKAN PERUSTUTKINTO

Hammastekniikan perustutkinnon suorittanut toimii mallintamiseen ja purennan kuntouttamiseen liittyvissä työtehtävissä hammaslaboratoriossa, erikoishammastekniikon potilasvastaanoton toimintaan liittyvissä tehtävissä, myynti- ja konsultointitehtävissä, hammastarvikeliikkeissä tai työpaikkaohjaajana. Tutkinnon suorittanut voi työskennellä joko yksityisen tai julkisen sektorin palveluksessa tai yrittäjänä. Hän osaa valmistaa vaatimusten mukaisesti kipsimalleja, jäljennöslusikoita ja kaavioita, purentaa kuntouttavia laitteita sekä korvata proteettisesti asiakkaalle puuttuvat hampaat siihen kuuluvine korjaus- ja muutostöineen sekä hyödyntää asiakaslähtöisesti tarvittavia hammasteknisiä erityisratkaisuja.

- **HAMMASLABORANTTI**

KASVATUS- JA OHJAUSALAN PERUSTUTKINTO

Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon suorittanut omaa ohjauksen, kasvatuksen ja kommunikoinnin tehtävissä tarvittavaa monipuolista osaamista. Alalla tarvitaan hyviä viestintä- ja vuorovaikutustaitoja sekä kykyä ottaa huomioon taustaltaan erilaisten ja eri-ikäisten ohjauksen ja tuen tarpeet. Lastenohjaaja työskentelee varhaiskasvatuksen tehtävissä huolehtimalla lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista. Nuoriso- ja yhteisöohjaajan työ on eri ikäisten ohjaus-, opastus- ja tukityötä, jonka painopiste on osallisuuden lisääminen, kansalaistoiminta ja monikulttuurinen työ. Kommunikaation ja viittomakielen ohjaaja toimii viittomakielisten, kuulo- ja näkövammaisten, kielihäiriöisten sekä puhevammaisten ohjaus-, kasvat- ja avustamistehtävissä.

- **KOMMUNIKAATION JA VIITTOMAKIELEN OHJAAJA**
Kommunikaation ja viittomakielisen ohjauksen osaamisala
- **LASTENOHAJA**
Varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisala
- **NUORISO- JA YHTEISÖOHJAAJA**
Nuoriso- ja yhteisöohjauksen osaamisala

LÄÄKEALAN PERUSTUTKINTO

Lääkealan perustutkinnon suorittaneet työskentelevät yksityisellä ja julkisella sektorilla logistiikan, toimistotehtävien, tietotekniikan, tuotannon, klinisen tutkimuksen, myyntilupa-asioiden, tuotekehityksen ja viranomais toiminnan tehtävissä. Lääkealan perustutkinnon suorittanut lääketeknikko osaa toimia moniammatillisessa työyhteisössä lääkealan eri tehtävissä hyödyntäen tietotekniikan, lääkealan logistiikan ja laatu-työn ammatillista osaamistaan. Hänellä on erityisosaamista ja työelämän edellyttämä ammattitaito vaihtoehtoisesti apteekkityössä, sairaala-apteekkityössä, lääketeollisuudessa tai lääketukku kauppatyössä.

- **LÄÄKETEKNIKKO**
Apteekkialan osaamisala
Lääkealan osaamisala
Lue lisää s. 8

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN PERUSTUTKINTO

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittaneella on laaja-alaiset perusvalmiudet ammattialan eri tehtäviin ja erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito vähintään yhdellä työelämän toimintakokonaisuuteen liittyvällä osa-alueella. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittanut voi työskennellä erilaisissa hoidon ja huolenpidon, vanhus- ja vammaispalvelujen, mielen terveys- ja päihdetyön, kotihoidon, varhaiskasvatuksen, lastensuojelun, lapsiperheiden sekä sosiaali- ja terveydenhuollon avohoidon sekä laitoshoidon työtehtävissä.

- **LÄHIHOITAJA**
Ikääntyvien hoidon ja kuntoutumisen osaamisala
Jalkojenhoidon osaamisala
Lasten ja nuorten kasvatuksen ja hoidon osaamisala
Mielen terveys- ja päihdetyön osaamisala
Sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisala
Suunhoidon osaamisala
Vammaistyön osaamisala
- **PERUSTASON ENSIHOITAJA**
Perustason ensihoidon osaamisala

VÄLINEHUOLTOALAN PERUSTUTKINTO

Infektioiden torjunta, aseptinen toiminta ja hyvien hygieniakäytäntöjen noudattaminen on keskeistä välinehuoltajan osaamista. Välineiden puhdistaminen, desinfiointi, tarkistaminen, pakkaaminen, sterilointi, varastointi ja kuljettaminen muodostavat välinehuolto prosessin keskeisen sisällön. Välinehuoltoalan perustutkinnon suorittanut välinehuoltaja osaa käyttää toiminnan ohjausta manuaalisesti tai digitaalisesti prosessin eri vaiheissa. Hän tuntee huollettavat välineet, niiden ominaisuudet, erityismerkinnät ja huoltotavat. Hän osaa käsitellä välineitä oikein ja turvallisesti. Välinehuoltaja osaa noudattaa työssään toimintaa koskevia kansallisia ja kansainvälisiä säädöksiä, määräyksiä, standardeja, suosituksia ja ohjeita. Hän osaa toimia potilas-, asiakas- ja työturvallisuutta edistäen. Välinehuoltaja voi toimia erilaisissa infektioiden torjuntaan, puhdistamiseen, desinfektioon, pakkaamiseen ja sterilointiin sekä niiden toiminnan ohjaukseen liittyviä toimintoja ja palveluja tuottavissa työpaikoissa. Hän voi työskennellä sosiaali- ja terveydenhuollossa esimerkiksi välinehuoltokeskuksissa, leikkaus- ja anestesiaosastoilla, endoskopiayksiköissä, laboratorioissa, teho-, dialyysi- ja synnytysosastoilla, poliklinikoilla, lääkehuollossa sekä suun terveydenhuollon yksiköissä. Välinehuoltaja voi työskennellä myös lääke- ja kemianteollisuudessa, elintarviketeollisuudessa sekä muissa klinisissä toimintaympäristöissä kuten eläinten hoidon välinehuolto tehtävissä.

- **VÄLINEHUOLTAJA**

”Kiinnostuin välinehuoltoalasta siviilipalveluksen aikana. Positiiviset kokemukset ja hyvät työllistymismahdollisuudet saivat hakeutumaan alalle. Välinehuoltajan työ on monipuolista ja tarkkuutta vaativaa. Välinehuollon toiminta on myös sairaalan toiminnan kannalta välttämätöntä. Valmistumisen jälkeen siirryn työelämään. Haaveissa on jatkaa kouluttautumista myös ylemmälle tasolle. Välinehuoltoalan koulutus antaa hyvän pohjan esimerkiksi sote-alan jatkokoulutukseen.”

Toni Kivilahti
opiskelee välinehuoltajaksi
Koulutuskuntayhtymä OSAOssa.

Lue koko haastattelu ammattiosaaja.fi

PALVELUALAT

HIUS- JA KAUNEUDENHOITOALAN PERUSTUTKINTO

Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon suorittaneilla on ammattitaito palvella asiakkaita sekä myydä hius- ja kauneudenhoitoalan tuotteita ja palveluja. Kosmetiikkaneuvojat osaavat ohjata ja neuvoa asiakkaita ihon ja hiusten hoidossa sekä tuotteiden käytössä. Kosmetologit tekevät asiakkaille kasvo-, jalka- ja käsihoitoja sekä opastavat heitä ihon itsehoitossa ja tuotteiden käytössä. Kampaa jilla ja partureilla on ammattitaito tehdä asiakkaille hiustenleikkauksia kampaa jättyö tekniikoilla sekä kampauksia erilaisilla tekniikoilla. Parturit osaavat tehdä hiustenleikkauksia parturityö tekniikoilla sekä toteuttaa kampauksia sekä partakäsittelyjä.

- **KAMPAAJA**
Kampaa jättyön osaamisala
- **KOSMETIIKKANEUVOJA**
Hius- ja kauneudenhoidon neuvonnan osaamisala
- **KOSMETOLOGI**
Ihon hoidon osaamisala
- **PARTURI**
Parturityön osaamisala

LIIKUNNANOHJAUKSEN PERUSTUTKINTO

Liikunnan ohjauksen perustutkinnosta valmistunut ohjaa liikuntaa erilaisille ja eri-ikäisille ryhmille, laatii tarvittaessa fyysistä toimintakykyä ja terveyttä edistäviä henkilökohtaisia liikuntaohjelmia sekä suunnittelee ja johtaa liikuntaan liittyviä projekteja. Hän edistää ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia, terveyttä, toiminta- ja työkykyä sekä ohjaa ihmisiä liikunnalliseen, terveyttä edistävään ja ylläpitävään elämäntapaan.

- **LIIKUNTANEUVOJA**
Liikunnan palvelutuotannon osaamisala
Terveyttä edistävän liikuntaneuvonnan osaamisala
Valmennuksen ja seuratoiminnan osaamisala

PALVELUALAT

LOGISTIIKAN PERUSTUTKINTO

Logistiikka-ala käsittää tässä autokuljetuksen ja varastoinnin sekä lento-aseman logistisia palveluja. Kuljetusalan ammattilainen kuljettaa ihmisiä, tavaroita ja ajoneuvoja paikasta toiseen tehokkaasti ja turvallisesti ja palvelee asiakkaita mahdollisimman hyvin. Varastoalalla toimivat käsittelevät ja siirtävät erilaisia tavaroita varastoihin ja sieltä edelleen kuluttajille. Lentoasemapalveluiden toiminnoissa huolletaan lentoasemalla olevia rakennuksia sekä lentokenttää ja käsitellään rahtia.

- KUNNOSSAPITOTYÖNTEKIJÄ
Lentoasemapalvelujen osaamisala
- KUORMA-AUTONKULJETTAJA
Kuljetuspalvelujen osaamisala
- LINJA-AUTONKULJETTAJA
Kuljetuspalvelujen osaamisala
- PALVELULOGISTIIKKATYÖNTEKIJÄ
Sisälogistiikan osaamisalue
- MAAPALVELUTYÖNTEKIJÄ
Lentoasemapalvelujen osaamisala
- YHDISTELMÄAJONEUVONKULJETTAJA
Kuljetuspalvelujen osaamisala

MATKAILUALAN PERUSTUTKINTO

Matkailualalla tarkoitetaan matkailijoiden tarvitsemien kuljetus-, majoitus, ravitsemis- ja ohjelmalvelujen myyntiä ja neuvontaa sekä ohjelmaa ja muiden palvelujen järjestämistä erilaisissa matkailuyrityksissä.

- MATKA-ASiantuntija
Matkapalvelujen myynnin osaamisala
- MATKAILUPALVELUJEN TUOTTAJA
Matkailupalvelujen osaamisala
- VASTAANOTTOVIRKAILIJA
Majoituspalvelujen osaamisala

"Matkailualan opiskelu on ollut kiinnostavaa ja olemme oppineet paljon esimerkiksi asiakaspalvelutyöstä. Suoritimme matkailualan perustutkinnosta kaksi osaamisalaa eli valmistuimme matka-asiantuntijaksi ja vastaanottovirkailijaksi. Opiskelu oli käytännönläheistä ja itsenäistä, mikä sopi hyvin meille. Teimme osan opinnoista oppisopimuksen avulla. Tutkinnot oli helppo yhdistää, koska pakolliset tutkinnon osat olivat molemmissa samat."

Josefine Korsström ja Hanna Nyström opiskelivat Axxellin Turun yksikössä matka-asiantuntijaksi ja vastaanottovirkailijaksi.

Lue koko haastattelu ammattiosaaja.fi

PALVELUALAT

MERENKULKUALAN PERUSTUTKINTO

Suomen ja ulkomaisten välinen meriliikenne on vilkasta. Meriteitse kulkee paljon sekä matkustajaliikennettä että tavaraliikennettä. Aluksen miehistön tehtäviin kuuluvat aluksen purkamisen ja lastauksen valvonta, matkanaikainen navigointi, koneiden käyttö, meri- ja alusturvallisuuden ylläpito sekä tarvittava huolto ja kunnossapito.

- KORJAAJA
Kansi- ja konekorjauksen osaamisala
 - LAIVASÄHKÖASENTAJA
Sähkökäytön osaamisala
 - VAHTIKONEMESTARI
Konepäällystön osaamisala
 - VAHTIPERÄMIES
Kansipäällystön osaamisala
- Lue lisää s. 8

PUHTAUS- JA KIINTEISTÖPALVELUALAN PERUSTUTKINTO

Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinnon suorittanut osaa toimia asiakaskohteessa puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan työtehtävissä ja asiakaspalvelutilanteissa asiakaskohteen palvelusopimuksen mukaisesti. Tutkinnon suorittanut voi suunnata ammatillista osaamistaan kiinteistönhoitoon, kotityöpalveluihin tai toimitilahuoltoon osaamisalansa mukaisesti. Asiakaskohteita voivat olla asuinkiinteistöt, hotelli- ja majoitustilat, kaupakeskukset ja myymälätilat, liikennevälineet, oppilaitokset ja päiväkodit, sosiaalihuoltolaitokset, terveydenhuoltolaitokset, teollisuuslaitokset, terveydenhuoltotilat tai uima-allas- ja kylpylätilat.

- KIINTEISTÖNHOITAJA
Kiinteistönhoidon osaamisala
 - KODINHUOLTAJA
Kotityöpalvelujen osaamisala
 - TOIMITILAHUOLTAJA
Toimitilahuollon osaamisala
- Lue lisää s. 9

RAVINTOLA- JA CATERING-ALAN PERUSTUTKINTO

Ravintola- ja catering-alan perustutkinnon suorittanut työskentelee ruoanvalmistuksen, tarjoilun, asiakaspalvelun sekä hotellin vastaanoton suunnittelu-, toteuttamis- ja myyntitehtävissä. Alan työpaikkoja on esimerkiksi hotelleissa, majoitusliikkeissä, ravintoloissa, catering-alan yrityksissä, suurkeittiöissä, kahviloissa, liikenneasemilla, pikaruoka-, juhlapalvelu- ja matkailuyrityksissä sekä lasti- ja matkustajalavoilla.

- KOKKI
Ruokapalvelun osaamisala
- TARJOILIJA
Asiakaspalvelun osaamisala

TURVALLISUUSALAN PERUSTUTKINTO

Yhteiskunnan monimutkaistuminen ja ympäristön häiriötekijät lisäävät turva-alan monipuolisten palvelujen tarvetta. Yksityiseen turva-alaan kuuluvat vartiointi, yksityisetsivätoiminta, turvaurakointi, rakenteellinen turvallisuus, lukkosepän toiminta ja tekniset valvontajärjestelmät, turvakonsultointi, tietoturvallisuus ja näihin liittyvä koulutus. Tutkinto antaa perusvalmiudet erilaisissa turva-alan tehtävissä työskentelylle.

- TURVALLISUUSVALVOJA
Lue lisää s. 12

Ammatti- ja erikois-ammattitutkinnot

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnon avulla syvennät osaamistasi tai voit todentaa ammattitaitosi. Tutkinnot on ensisijaisesti suunnattu jo työelämässä oleville.

AMMATTITUTKINNOT

1. Ajoneuvoalan ammattitutkinto
 2. Asioimistulkkauksen ammattitutkinto
 3. Elintarvikejalostuksen ammattitutkinto
 4. Elintarviketeollisuuden ammattitutkinto
 5. Eläinten hoidon ammattitutkinto
 6. Energia-alan ammattitutkinto
 7. Esitys- ja teatteritekniikan ammattitutkinto
 8. Hevostalouden ammattitutkinto
 9. Hieronnan ammattitutkinto
 10. Isännöinnin ammattitutkinto
 11. Kaivosalan ammattitutkinto
 12. Kalatalouden ammattitutkinto
 13. Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinto
 14. Kivialan ammattitutkinto
 15. Koneasennuksen ja kunnossapidon ammattitutkinto
 16. Kuljetusalan ammattitutkinto
 17. Laboratorio- ja mittausalan ammattitutkinto
 18. Lastinkäsittelyalan ammattitutkinto
 19. Leipomoalan ammattitutkinto
 20. Lentoasemalajien ammattitutkinto
 21. Lentokonetekniikan ammattitutkinto
 22. Liiketoiminnan ammattitutkinto
 23. Liikunnan ja valmennuksen ammattitutkinto
 24. Liikuntapaikka-alan ammattitutkinto
 25. Luontoalan ammattitutkinto
 26. Lähiesiintymisen ammattitutkinto
 27. Maanmittausalan ammattitutkinto
 28. Maarakennusalan ammattitutkinto
 29. Maatalousalan ammattitutkinto
 30. Matkailupalvelujen ammattitutkinto
 31. Media-alan ammattitutkinto
 32. Merenkulkualan ammattitutkinto
 33. Metsäalan ammattitutkinto
 34. Mielen terveys- ja päihdetyön ammattitutkinto
 35. Musiikkituotannon ammattitutkinto
 36. Opastuspalvelujen ammattitutkinto
 37. Palvelulogiikan ammattitutkinto
 38. Pintakäsittelyalan ammattitutkinto
 39. Porotalouden ammattitutkinto
 40. Prosessiteollisuuden ammattitutkinto
 41. Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinto
 42. Puutarha-alan ammattitutkinto
 43. Puuteollisuuden ammattitutkinto
 44. Rakennustuotteen ammattitutkinto
 45. Ravintolan asiakaspalvelun ammattitutkinto
 46. Ruokapalvelujen ammattitutkinto
 47. Saamenkäsityötekniikan ammattitutkinto
 48. Seurakunta- ja hautauspalvelualan ammattitutkinto
 49. Sähkö- ja automaatioalan ammattitutkinto
 50. Taideteollisuuden ammattitutkinto
 51. Sukellusalan ammattitutkinto
 52. Talonrakennusalan ammattitutkinto
 53. Talotekniikan ammattitutkinto
 54. Tekstiili- ja muotialan ammattitutkinto
 55. Terveystieteiden ammattitutkinto
 56. Tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinto
 57. Tieto- ja viestintätekniikan ammattitutkinto
 58. Tullialan ammattitutkinto
 59. Tuotantotekniikan ammattitutkinto
 60. Turvallisuusalan ammattitutkinto
 61. Vammaisalan ammattitutkinto
 62. Veneenrakennusalan ammattitutkinto
 63. Ympäristöalan ammattitutkinto
 64. Yrittäjyyden ammattitutkinto
- Lue lisää:**
 ▶ eperusteet.opintopolku.fi
 (valitse ammatillinen koulutus)

ERIKOISAMMATTITUTKINNOT

1. Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinto
 2. Elintarvikealan erikoisammattitutkinto
 3. Eläinten hoidon erikoisammattitutkinto
 4. Energia-alan erikoisammattitutkinto
 5. Erityisruokavaliopalvelujen erikoisammattitutkinto
 6. Esitys- ja teatteritekniikan erikoisammattitutkinto
 7. Hevostalouden erikoisammattitutkinto
 8. Hieronnan erikoisammattitutkinto
 9. Hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinto
 10. Immobiliisaatiohoidon erikoisammattitutkinto
 11. Isännöinnin erikoisammattitutkinto
 12. Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto
 13. Kalatalouden erikoisammattitutkinto
 14. Kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkinto
 15. Koneasennuksen ja kunnossapidon erikoisammattitutkinto
 16. Kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinto
 17. Laivasähkömestarin erikoisammattitutkinto
 18. Leipomoalan erikoisammattitutkinto
 19. Lentokonetekniikan erikoisammattitutkinto
 20. Liikenneopettajan erikoisammattitutkinto
 21. Liiketoiminnan erikoisammattitutkinto
 22. Liikuntapaikka-alan erikoisammattitutkinto
 23. Luontoalan erikoisammattitutkinto
 24. Maarakennusalan erikoisammattitutkinto
 25. Maaseudun kehittämisen erikoisammattitutkinto
 26. Maatalousalan erikoisammattitutkinto
 27. Majutus- ja ravitsemisalan esimiestyön erikoisammattitutkinto
 28. Media-alan erikoisammattitutkinto
 29. Metsäalan erikoisammattitutkinto
 30. Mielen terveys- ja päihdetyön erikoisammattitutkinto
 31. Oikeustulkkauksen erikoisammattitutkinto
 32. Palvelulogiikan erikoisammattitutkinto
 33. Pintakäsittelyalan erikoisammattitutkinto
 34. Prosessiteollisuuden erikoisammattitutkinto
 35. Puhevammaisten tulkkauksen erikoisammattitutkinto
 36. Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan erikoisammattitutkinto
 37. Puutarha-alan erikoisammattitutkinto
 38. Puuteollisuuden erikoisammattitutkinto
 39. Rakennusalan työmaajohdon erikoisammattitutkinto
 40. Saamenkäsityömestarin erikoisammattitutkinto
 41. Sähkö- ja automaatioalan erikoisammattitutkinto
 42. Taideteollisuuden erikoisammattitutkinto
 43. Talonrakennusalan erikoisammattitutkinto
 44. Talotekniikan erikoisammattitutkinto
 45. Tekstiili- ja muotialan erikoisammattitutkinto
 46. Tieto- ja viestintätekniikan erikoisammattitutkinto
 47. Tuotannon esimiestyön erikoisammattitutkinto
 48. Tuotantotekniikan erikoisammattitutkinto
 49. Tuotekehittämisen erikoisammattitutkinto
 50. Turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto
 51. Valmennuksen erikoisammattitutkinto
 52. Vanhustyön erikoisammattitutkinto
 53. Veneenrakennusalan erikoisammattitutkinto
 54. Ympäristöalan erikoisammattitutkinto
- Lue lisää:**
 ▶ eperusteet.opintopolku.fi
 (valitse ammatillinen koulutus)

Miten päivitän ammattitaitoani?

Toisinaan on tarvetta päivittää ammatillista osaamista tai opiskella kokonaan uusi ammatti. Opiskelun ytimessä on tällöin henkilökohtaisen opintopolun suunnittelu ja työssä tarvitsemasi osaamisen hankkiminen. Opiskella voi koko työuran ajan.

KUVA Jouni Ylisuutari (OSAO) / Skills Finland

Koulutuksen järjestäjät neuvovat oppisopimukseen ja koulutussopimukseen liittyvissä kysymyksissä.

Ammatillisia tutkintoja ovat perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot. Ammatilliset tutkinnot tarjoavat opiskelijalle laajan valikoiman ammatillista osaamista, ja opiskelija voi valita itselleen sopivimman yli 160 tutkinnon joukosta. Aina ei ole tarpeen suorittaa koko tutkintoa, vaan osaamista voi täydentää suorittamalla yksittäisen tutkinnon osan tai osia. Osaamista voi hankkia oppilaitoksessa opiskelun ohella monin tavoin, esimerkiksi oppisopimuskoulutuksessa tai osikelemalla koulutussopimuksella tai virtuaalisissa oppimisympäristöissä.

KOULUTUKSEEN HAKEMINEN

Aikuisopiskelijat voivat hakea koulutukseen jatkuvassa haussa. Koulutuksen järjestäjät määrittävät koulutusten valintaperusteet, hakajat sekä hakumenettelyn. Hakija ottaa yhteyttä suoraan koulutuksen järjestäjään, jolta saa tarkempia tietoja opintoihin hakemisesta.

OPINTOJEN SUUNNITTELU

Opiskelija pohtii yhdessä koulutuksen järjestäjän edustajan kanssa, mikä olisi paras opiskelu-

muoto. Opintojen alussa opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). Siinä otetaan huomioon opiskelijan aikaisemman koulutuksen, työkokemuksen tai harrastuksen kautta saadut tiedot ja taidot.

TUTKINNON OSAN SUORITTAMINEN

Kun aikuisopiskelija haluaa suorittaa vain tutkinnon osan, hakumenettely on samanlainen kuin koko tutkinnon suorittamiseen tähtävien opintojenkin kohdalla. Ammattitaitoa täydentäviä, syventäviä ja laajentavia tutkinnon osia on tarjolla runsaasti. Niiden suorittaminen on tehty opiskelijalle joustavaksi. Jatkuvan haun ansiosta mahdollisuuksia ammatillisen osaamisen päivittämiseen ja uuden ammatin hankkimiseen on tarjolla ympäri vuoden.

OPPISOPIMUS

Oppisopimuskoulutus on pääosin työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävää koulutusta. Oppisopimusopiskelija on määräaikaisessa työsuhteessa työnantajaan, ja opiskelijalle maksetaan palkkaa työehtosopimuksen mukaisesti. Viikoittainen työaika on vähintään 25 tuntia. Oppisopimuksella voidaan suorittaa

koko tutkinto tai sen osa tai osia tai pienempiä kokonaisuuksia. Oppisopimuspaikan löytää yleensä itse etsimällä. Työnantajat ilmoittavat tarjoamistaan oppisopimuspaikoista esimerkiksi TE-palveluiden avoimissa työpaikoissa. Myös ammatillisen koulutuksen järjestäjät auttavat oppisopimuspaikan löytämisessä.

KOULUTUSSOPIMUS

Koulutussopimus on määräaikainen sopimus, jolla sovitaan opiskelijan osaamisen hankkimisesta työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä. Koulutussopimusopiskelija ei ole työsuhteessa työnantajaan eikä näin ollen saa opiskeluaikaltaan palkkaa. Koulutussopimuksella voidaan suorittaa tutkinnon osa tai osia tai pienempiä kokonaisuuksia. Myös työvoimakoulutuksella opiskelevat voivat hankkia osaamista koulutussopimuksella. ●

Pelialan koodarilla riittää töitä

TEKSTI Johanna Peltö-Timperi KUVAT Elias Niemi ja Dreamstime

18-vuotias Elias Niemi tähtää pelialan ammattilaiseksi **tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnon** kautta. Tuleva koodari uskoo työllistyvänsä hyvin joko pelialan töihin tai ohjelmoijaksi.

Elias Niemi keskittyy opinnoissaan peliohjelmointiin sekä pelien suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Eliakselle oli heti opintojen alkuvaiheessa selvää, että hän haluaa opiskella pelialaa ja suuntautua koodaukseen eikä pelien graafiseen suunnitteluun. Näin hän on erikoistunut opinnoissaan peliohjelmointiin sekä pelien suunnitteluun ja toteuttamiseen Business College Helsingissä.

– Olen itse pelannut paljon, joten ala kiinnosti. Pelkkä pelaaminen ei tee vielä pelisuunnittelijaksi, mutta innostuksesta ja

kiinnostuksesta on hyötyä. Opiskelu vaatii työtä, Elias sanoo. Hän itse pelaa FPS- ja MOBA-pelejä.

Eliasta kiinnostaa pelialan ohjelmoinnissa prosessin kokonaisuus eli se, millaisia vaiheita tarvitaan pelin suunnittelussa ja toteutuksessa. Hänestä on mukavaa etsiä niin itseksensä kuin ryhmänkin kanssa ratkaisuja ongelmiin. Kokonaisuus syntyy yhdessä, eikä alalla ole soolopelaajia.

– Etäopiskelu sopii tälle alalle, ja olemme saaneet nyt korona-aikana hyvin prosesseja

eteenpäin. Omat opintoni ovat edenneet suunniteltua nopeammin, ja aion valmistua kahdessa ja puolessa vuodessa. Opiskelu on ollut todella joustavaa. Olen saanut itse vaikuttaa moneen asiaan opiskelussa, Elias kertoo.

KOODAUSKIELET TUTUIKSI

Eliaksen mielestä opinnoissa on ollut parasta koodauskielten, kuten JavaScriptin ja C#:n oppiminen sekä Unityyn tutustuminen. Opintoihin on kuulunut myös nettisivujen HTML-koodausta. Business Collegessa ohjelmointi aloitetaan perusteista, joten aikaisempaa osaamista ei tarvitse olla.

– Opiskelu on täyttänyt kaikki odotukseni. Opetus on nykyaikaista ja opettajat ovat hyvin alan kehityksessä mukana. Hienoa oli myös se, että saimme ilmaiseksi Adoben ohjelmistot käyttöön. Ei tarvitse olla rikas, kun koneenkin saa oppilaitoksesta, Elias mainostaa.

Elias on ollut työpaikalla oppimassa esimerkiksi IT-tukihenkilönä Järvenpään koulussa, jossa hän muun muassa huolsi laitteita ja opasti niiden käytössä.

JATKO-OPINNOT SUUNNITTEILLA

Eliaksen suunnitelmissa on perustutkinnon jälkeen jatkaa ammattikorkeakouluun ja valmistua ICT-insinööriksi. Hänellä on jo nyt korkeakoulun avoimia kursseja mukana perustutkinnossa.

– Tällä alalla työllistyy hyvin. Aloittelen ehkä ensin jossain pienessä yrityksessä ja hankin CV:hen kokemusta. Myöhemmin voin sitten päästä isoon kansainväliseen pelifirmaan töihin. Olisi myös hienoa saada kehittää omalla nimellä pelejä, vaikka ei varsinaista omaa yritystä olisikaan, Elias pohtii tulevaisuuden työtehtäviään.

Eliaksen mielestä ammatillinen koulutus antaa hyvän pohjan päästä eteenpäin. Hän itse miettii ensin lukioon menemistä, mutta ajatteli, että tehden oppii enemmän kuin kokeisiin lukemalla. Hän suosittelee ammatilliseen koulutukseen hakemista varsinkin, jos jo tietää, mille alalle haluaa valmistua. ●

Kilpailuja, toimintaa ja yhdessä tekemistä

Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevat voivat kilpailla oman alansa osaamisessa Suomessa ja ulkomailla jännittävissä tapahtumissa. Vauhtia on tarjolla myös kulttuuri- ja liikuntakilpailuissa.

Ammattitaidon SM-kilpailu TAITAJASSA sadat nuoret tulevaisuuden huipputaiteilijat kilpailevat noin 45 ammattialalla. Taitaja-tapahtuma on Porissa keväällä 2022. www.taitaja2022.fi

SAKUSTARS on valtakunnallinen kulttuurikilpailu kaikille ammattiin opiskeleville. Osallistujat voivat olla aloittelijoita, harrastajia tai taiteen alan opiskelijoita. www.sakustars.fi

SAKUGAMES on vauhdikas urheilutapahtuma ammatillisia opintoja suorittaville. Mukana on niin yksilölajeja kuin joukkueitakin kookuttavia kilpailuja. www.sakury.net

Kansainvälisiä ammattitaitokilpailuja järjestetään joka vuosi, ja niihin lähete Suomesta maajoukkue. EM-kilpailu on nimeltään EuroSkills ja MM-kilpailu WorldSkills. Erityistä tukea tarvitsevien ammattiosaaajien kilpailu on Abilitympics. www.skillsfinland.fi/maajoukkue

LUE LISÄÄ AMMATEISTA

Ammattiosaaja.fi sivustolta löydät käytännönläheistä tietoa ammatillisesta koulutuksesta sekä eri alojen ammattilaisten uratarinoita.

Ammatti
— osaaja

www.ammattiosaaja.fi

Paljon uutta materiaalia!

**TAITAJA
MÄSTARE
Pori 2022**

Lue lisää
taitaja2022.fi

#työniloa

**TAITAJA2022-tapahtuma
16.–19.5.2022 Porissa!**

Nuorten ammattitaidon SM-kilpailussa Taitajassa näet 50 ammattia livenä. Tapahtumassa kisataan myös Taitaja9-loppukilpailu – hyväntuulinen ja reipas tapahtuma, joka tempaa mukaansa niin 7.–9.-luokkalaiset kilpailijat kuin kannustusjoukotkin. Taitaja9:n karsinnat käynnistyvät syksyllä ympäri Suomen.

WINNOVA
LÄNSIRANNIKON KOULUTUS OY

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

 SATAEDU